

Kinderrechten in Nederland

2022-2026

TUSSENTIJDSE NGO-RAPPORTAGE VAN HET KINDERRECHTENCOLLECTIEF AAN HET VN-KINDERRECHTENCOMITÉ

Kinderrechten Collectief

INHOUD

	INTRODUCTIE	04
1	DISCRIMINATIE	08
2	KINDER- EN JONGERENPARTICIPATIE	12
3	GEWELD TEGEN KINDEREN	16
4	JEUGDHULP EN JEUGDBESCHERMING	22
5	MENTAAL WELZIJN	26
6	ARMOEDE	30
7	ONDERWIJS	34
8	MIGRATIE	38
9	KINDERHANDEL EN SEKSUELE UITBUITING	42
10	JEUGDSTRAFRECHT	46
	GERAADPLEEGDE DESKUNDIGEN	50
	COLOFON	53

INTRODUCTIE

Het Kinderrechtencollectief is een **coalitie van Nederlandse organisaties** die zich inzetten voor de **naleving en bevordering van kinderrechten** in Nederland. Vanuit verschillende expertises volgen en analyseren wij de uitvoering van het VN-Kinderrechtenverdrag en brengen wij gezamenlijk onder de aandacht **waar kinderrechten worden gerespecteerd, waar vooruitgang is geboekt en waar verbetering nodig is**. Het Kinderrechtencollectief vertegenwoordigt daarmee een breed maatschappelijk perspectief op de positie van kinderen in Nederland.

Met deze tussentijdse rapportage willen we het VN-Kinderrechtencomité een actueel beeld geven van de voortgang in de uitvoering van de aanbevelingen uit maart 2022[1] en inzicht bieden in wat er nodig is om de rechten van kinderen in Nederland verder te borgen. De rapportage heeft daarmee drie doelen: zichtbaar maken welke ontwikkelingen en verbeteringen sinds 2022 hebben plaatsgevonden, signaleren waar aanbevelingen nog onvoldoende zijn opgevolgd of nieuwe knelpunten zijn ontstaan, en concrete aandachtspunten meegeven voor de verdere uitvoering van het VN-Kinderrechtenverdrag in de komende jaren. Deze rapportage heeft uitsluitend betrekking op de periode maart 2022 tot en met maart 2026.

De rapportage bouwt voort op *Kinderrechten in Beweging*, de jaarlijkse publicatie van het Kinderrechtencollectief waarin de opvolging van de VN-aanbevelingen door Nederland wordt gevolgd. *Kinderrechten in Beweging* brengt ontwikkelingen op tien belangrijke thema's in kaart en verbindt actuele cijfers, onderzoek en beleid aan de rechten van kinderen. Daarmee biedt het een structureel beeld van de mate waarin kinderen in Nederland hun rechten kunnen uitoefenen en waar knelpunten bestaan.

De context waarin kinderen opgroeien verandert voortdurend. Tegelijkertijd is de kindertijd zelf maar kort. Kinderen kunnen simpelweg niet wachten tot beleid, wetgeving en uitvoering op de lange termijn verbeteren. Nu de rapportagecyclus van het Comité onverhoopt verlengd is naar acht jaar, vinden wij het daarom extra belangrijk om tussentijds de voortgang te volgen. Deze tussentijdse rapportage is bedoeld als een moment van reflectie en bijsturing; om halverwege de cyclus te beoordelen waar Nederland staat en om te voorkomen dat belangrijke kinderrechtenkwesties pas aan het einde van de achtjarige cyclus opnieuw op de agenda komen.

1 https://www.ohchr.org/en/documents/concluding-observations/crccnldco5-6-concluding-observations-combined-fifth-and-sixth/

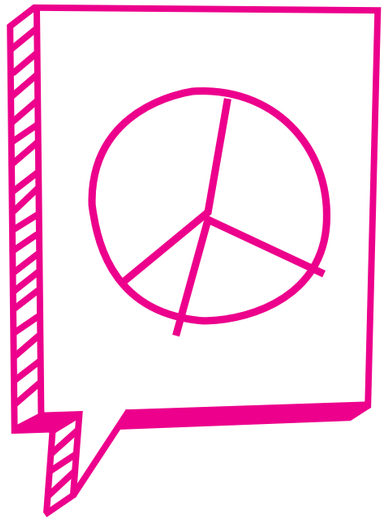

METHODIEK

Voor deze tussentijdse rapportage hebben we gekeken naar de ontwikkelingen sinds 2022, langs de tien thema's van *Kinderrechten in Beweging*.[2] We hebben in kaart gebracht welke aanbevelingen van het Comité zijn opgevolgd, waar verbeteringen zichtbaar zijn en welke knelpunten blijven bestaan. Ook hebben we aandacht besteed aan nieuwe vraagstukken die sinds 2022 zijn ontstaan.

Het perspectief van kinderen en jongeren vormt een belangrijk onderdeel van deze rapportage. Hiervoor is gebruikgemaakt van nationale onderzoeken en peilingen. Daarnaast is een jongerenconsultatie uitgevoerd onder 18 jongeren van 14 tot en met 19 jaar, die deel uitmaken van de jongerenambassadeurs van Save the Children. Ook zijn kinderrechtenorganisaties uit het netwerk van het Kinderrechtencollectief betrokken bij het duiden van ontwikkelingen, knelpunten en prioriteiten. Daarnaast heeft De Kindertelefoon gegevens gedeeld over het aantal gesprekken dat wordt gevoerd op het terrein van de tien thema's in deze rapportage. Dit[3] geeft inzicht in hoe vaak kinderen contact opnemen over een van de thema's en in hoeverre het hen bezighoudt. Kinderen kunnen zelf met een onderwerp te maken hebben, zich zorgen maken om iemand in hun omgeving of vragen hebben en informatie zoeken. De cijfers geven daarom geen inzicht in hoeveel kinderen daadwerkelijk zelf met een bepaalde situatie te maken hebben, maar bieden wel een aanvullend perspectief op wat kinderen bezighoudt.

Zo combineren we beleids- en onderzoeksgegevens met de ervaringen en signalen van kinderen, jongeren en organisaties die zich dagelijks inzetten voor kinderrechten.

Op basis van deze analyse hebben we per thema de belangrijkste ontwikkelingen, verbeteringen en blijvende uitdagingen beschreven. Ook zijn nieuwe aandachtspunten benoemd. Elk hoofdstuk sluit af met aangescherpte aanbevelingen voor de komende jaren, gericht op de verdere uitvoering van het VN-Kinderrechtenverdrag in Nederland.

Het is belangrijk te benadrukken dat alle aanbevelingen van belang zijn, ook al worden in deze tussentijdse rapportage per thema slechts twee aanbevelingen aangescherpt. We hebben deze aanbevelingen geselecteerd op basis van de jaarlijkse monitoring, de input van maatschappelijke organisaties en de prioriteiten uit de jongerenconsultatie.

2 www.kinderrechteninbeweging.nl

3 Het aantal gesprekken is gebaseerd op gegevens over de periode van 1 januari 2022 tot en met 28 juni 2026. Deze cijfers geven een algemeen beeld van het aantal gesprekken dat aansluit bij de tien thema's in deze rapportage.

1 DISCRIMINATIE

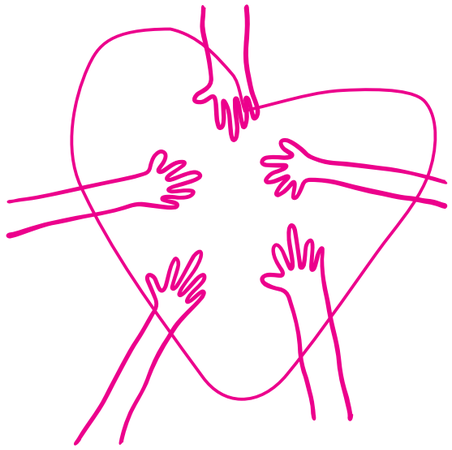

IN HET KORT: VOORTGANG SINDS 2022

Er is meer aandacht gekomen voor discriminatie die kinderen en jongeren zelf ervaren. Het aantal totale meldingen bij antidiscriminatievoorzieningen (adv's) is sterk gestegen, van 5.281 in 2022 naar 25.356 in 2025.[4 5] Deze stijging kan wijzen op een toename van discriminatie, maar ook op een grotere meldingsbereidheid, betere toegankelijkheid van meldpunten en groeiend vertrouwen in deze voorzieningen. Veel organisaties registreren niet afzonderlijk hoeveel meldingen afkomstig zijn van kinderen en jongeren of over kinderen en jongeren gaan.

Ook is de kennisbasis verbeterd. Waar onderzoek in 2022 vooral gericht was op discriminatie op systeemniveau en kinderen niet als afzonderlijke groep werden meegenomen, is sinds 2024 meer aandacht voor het perspectief en de ervaringen van kinderen zelf. Dit blijkt bijvoorbeeld uit onderzoeken van de Kinderombudsman Amsterdam en het CBS.[6 7]

VERBETERINGEN SINDS 2022

- **De aanpak van discriminatie is toegankelijker en kindvriendelijker geworden.** Meldingen van kinderen tot 18 jaar zijn sinds februari 2024 afzonderlijk geregistreerd.[8] Sinds september 2025 zijn de adv's kindvriendelijker ingericht, onder meer door scholing van klachtbehandelaars en een beter toegankelijke website. Jongeren van 10 tot 23 jaar zijn hier actief bij betrokken. In februari 2026 is het landelijke kindvriendelijke meldpunt officieel live gegaan.[9]

4 https://open.overheid.nl/documenten/ronl-76b343d5d61d392f758dda520ded38f631b9957c/pdf
5 https://discriminatie.nl/rapportages/
6 https://www.ombudsmanmetropool.nl/nl/publicatie/rapport-kinderombudsman-anders-behandeld
7 https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2024/ervaren-discriminatie-in-nederland
8 https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2022-12/%E2%80%98Een%20antidiscriminatie-voorziening%20moet%20slagkracht%20hebben%E2%80%99.pdf
9 https://www.kinderrechten.nl/landelijk-meldpunt-geeft-kinderen-een-stem-tegen-discriminatie/

- **De aandacht voor verschillende vormen van discriminatie is verbreed.** In 2022 en 2023 lag de aandacht vooral op meer traditionele vormen van discriminatie, zoals stagediscriminatie en ongelijke kansen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt.[10] Sindsdien is er meer aandacht gekomen voor nieuwe en veranderende vormen van discriminatie, waaronder online discriminatie, discriminatie door algoritmen en etnisch profileren.[11 12 13]
- **Kinderen worden vaker betrokken bij onderzoek en beleidsontwikkeling.** De Kinderombudsman Amsterdam baseerde het rapport *Anders Behandeld* (2024) op gesprekken met kinderen van 8 tot 18 jaar.[14] Het CBS nam voor het eerst ook minderjarigen van 15 tot 18 jaar mee in onderzoek naar ervaren discriminatie.[15] Daarnaast ging de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in 2025 met leerlingen in gesprek over hun ervaringen met discriminatie. Daarmee is het perspectief van kinderen en jongeren zichtbaarder geworden in onderzoek en beleidsontwikkeling.
- **Beleid en uitvoering zijn nog onvoldoende concreet en inclusief.** Hoewel discriminatie steeds vaker wordt erkend als aandachtspunt, is beleid niet altijd concreet genoeg en ontbreekt het in de praktijk nog aan een effectieve aanpak. Dit geldt bijvoorbeeld voor het herkennen, voorkomen en aanpakken van discriminatie binnen onderwijs, jeugdzorg en andere voorzieningen. De KidsRights Index van 2024 signaleert dat de aanpak van discriminatie van kinderen in Nederland in kwetsbare situaties onvoldoende is.[20] Specifieke groepen, zoals kinderen met een migratieachtergrond of een beperking, worden bovendien niet altijd voldoende bereikt of meegenomen in beleid en ondersteuning.
- **Niet alle vormen van discriminatie krijgen voldoende aandacht.** In beleid en politiek blijven verschillende vormen van discriminatie onderbelicht, waardoor ervaringen van kinderen die discriminatie ervaren op basis van onder meer huidskleur, afkomst of achternaam, een handicap of religie (waaronder de islam), onvoldoende zichtbaar zijn.

BLIJVENDE UITDAGINGEN

- **Discriminatie komt nog steeds veel voor onder kinderen en jongeren.** Onderzoek laat zien dat discriminatie diepgeworteld is in verschillende domeinen waarin kinderen en jongeren opgroeien, waaronder het onderwijs en de jeugdzorg.[16 17 18 19]

NIEUWE ISSUES

Discriminatie dreigt te normaliseren. Het rapport *Anders Behandeld* (2024) van de Kinderombudsman Amsterdam laat zien dat vooral oudere kinderen soms gelaten of cynisch reageren op discriminatie. Kinderen van 12 tot 15 jaar ervaren discriminatie soms als 'normaal' en zien weinig mogelijkheden om hier iets aan te veranderen.[21]

10 https://www.nko.nl/onderzoeksprojecten/interventies-gericht-op-het-versterken-van-de-positie-van-mboers-met-een-niet-westerse-achtergrond-wat-werkt
11 https://open.overheid.nl/documenten/0083b573-a20c-4da7-b59a-c6fd0b30b118/file%20(kamerbrief)
12 https://www.mensenrechten.nl/actueel/nieuws/2024/05/13/overheid-help-scholen-te-voorkomen-dat-digitale-systemen-hun-leerlingen-ongelijk-behandelen
13 https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2024D20256&did=2024D20256
14 https://www.ombudsmanmetropool.nl/nl/publicatie/rapport-kinderombudsman-anders-behandeld
15 https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2024/ervaren-discriminatie-in-nederland
16 https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2025D12403&did=2025D12403
17 https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail/detail?id=2025D06759&did=2025D06759
18 https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2024/04/23/reactie-ncab-op-antisemitismecijfers-om-en-politie-verharding-antisemitisme.-het-blijft-niet-meer-bij-woorden-alleen
19 https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2025D02841&did=2025D02841
20 https://www.kidsrights.org/nl/nieuws/
21 https://www.ombudsmanmetropool.nl/nl/publicatie/rapport-kinderombudsman-anders-behandeld

Bijna de helft van de kinderen en jongeren in Nederland heeft gezien dat leeftijdsgenoten worden gediscrimineerd vanwege hun huidskleur of afkomst.

WAT ZEGGEN KINDEREN EN JONGEREN?

Uit data van De Kindertelefoon blijkt dat medewerkers wekelijks gemiddeld negen gesprekken voeren met kinderen over ervaringen met discriminatie of ongelijke behandeling.
Ook uit onderzoek van UNICEF (2023) blijkt dat discriminatie veel voorkomt: bijna de helft van de kinderen en jongeren in Nederland heeft gezien dat leeftijdsgenoten worden gediscrimineerd vanwege hun huidskleur of afkomst. [22]

Uit de jongerenconsulatie blijkt dat jongeren de aandacht waarderen voor onderzoek naar hoe kinderen en jongeren discriminatie zelf begrijpen en definiëren. Zij vinden het belangrijk dat onderzoeksresultaten openbaar en toegankelijk zijn, in kindvriendelijke taal, en dat jongeren actief worden betrokken bij de aanpak en uitvoering. Tot slot benadrukken zij het belang van bewustwording van het onderscheid tussen pesten en discriminatie, en van een veilige omgeving om hierover te praten.

AANGESCHERPTE AANBEVELINGEN

Aangescherpte aanbeveling 15c:
Zorg vanaf 2027 voor structureel onderzoek naar discriminatie van kinderen en jongeren tot 18 jaar, waaronder discriminatie op meerdere of gecombineerde gronden, in Europees en Caribisch Nederland. Stel hiervoor gespecialiseerde onderzoekers en voldoende overheidsfinanciering beschikbaar. Laat kinderen en jongeren het onderzoek en de aanpak van onderzoek mede bepalen, uitvoeren en evalueren, op terreinen zoals onderwijs, zorg, wonen en stages. Onderzoek ook hoe kinderen en jongeren pesten en discriminatie zelf begrijpen en definiëren. Maak de onderzoeksresultaten vrij toegankelijk en publiceer ze in kindvriendelijk taal.

Aangescherpte aanbeveling 15d:
Onderzoek binnen een jaar samen met kinderen, jongeren en het maatschappelijk middenveld de effectiviteit van bestaande maatregelen tegen discriminatie van kinderen en jongeren tot 18 jaar. Pas maatregelen waar nodig aan en geef vanuit overheid financiële ondersteuning voor dit onderzoek. Om verdere bewustwording te creëren is het van belang te zorgen voor zichtbaarheid van de publicatie van het bijvoorbeeld door het te gebruiken in de ontwikkeling van een lesprogramma op school. Vergroot daarnaast de zichtbaarheid van de discriminatiemeldpunten, maak daarbij duidelijk wat de meldpunten voor kinderen kunnen doen.

22 UNICEF: 1 op 2 jongeren in Nederland ziet discriminatie op basis van huidskleur of afkomst

2 KINDER- EN JONGEREN-PARTICIPATIE

IN HET KORT: VOORTGANG SINDS 2022

Er zijn weinig officiële cijfers beschikbaar over de participatie van kinderen en jongeren in beleid en besluitvorming. Wel is participatie van de jeugd sinds 2022 vaker onderdeel van beleid en besluitvorming. Zo geeft de Wet versterking positie ouders en leerlingen in het passend onderwijs (2025) leerlingen van alle leeftijden het recht om mee te praten over hun ondersteuning.[23]

De Nationale Jeugdstrategie (2024) is ontwikkeld met actieve betrokkenheid van jongeren, onder meer in de vorm van een jongerenregiegroep. Bij het opstellen van de Hervormingsagenda Jeugd (2023), gericht op het verbeteren van de jeugdhulp, zijn verschillende jongerensessies georganiseerd.[24] [25]

Daarnaast wordt de mening van jongeren gevraagd bij specifieke onderwerpen als klimaatbeleid, digitalisering en de Aanpak Armoede en Schulden.

Maar uit de Monitor Burgerparticipatie blijkt dat jongerenparticipatie bij overheden nog niet structureel is ingebed.[26] Bij de vormgeving en opvolging van het Nationaal Plan Kindergarantie zijn kinderen bijvoorbeeld onvoldoende betrokken.

Kinder- en jongerenparticipatie is zichtbaarder en neemt toe, maar is nog vaak projectmatig en bereikt niet alle kinderen en jongeren structureel. Daarnaast krijgen kinderen en jongeren nog te vaak geen terugkoppeling over wat er met hun inbreng gebeurt en wordt er weinig tot geen invloed gegeven aan hun stem.

23 https://www.nieuwsbrievenminocw.nl/actueel/nieuws/2024/09/12/wet-versterking-positie-ouders-en-leerlingen-in-passend-onderwijs-in-werking-in-2025

24 https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2024/05/17/start-nationale-jeugdstrategie-met-duurzame-en-structurele-betrokkenheid-van-jongeren

25 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2023/06/20/hervormingsagenda-jeugd-2023-2028

26 https://www.kennisopenbaarbestuur.nl/site/binaries/site-content/collections/documents/2024/03/11/eindrapport-monitor-burgerparticipatie-regioplan/22084-Eindrapport-Monitor+burgerparticipatie-Regioplan-5mrt24.pdf

VERBETERINGEN SINDS 2022

- ↘ **Jongeren worden vaker en op meer manieren betrokken bij politieke participatietrajecten.** In 2022 waren er onder meer kinderverkiezingen, een jongerenpanel over mentale gezondheid en een milieuraad.[27] [28] [29] Sindsdien is de deelname van jongeren toegenomen. In 2023 deden bijvoorbeeld 143.991 scholieren mee met de Scholierenverkiezingen, 456 jongeren deden mee met provinciale jeugddebatten en 122 met het Nationaal Jeugddebat. Jongerenvertegenwoordigers bereikten dat jaar circa 7.000 jongeren.[30] In 2024 bereikten jongerenvertegenwoordigers meer dan 8.000 jongeren.
- ↘ **Er zijn steeds meer vormen van jongerenparticipatie.** Overheden en maatschappelijke organisaties zetten onder meer jeugdraden, jongerenpanels, debatten, en thematische participatietrajecten in.[31] [32]
- ↘ **De Nationale Jeugdstrategie is een belangrijke ontwikkeling.** Deze strategie moet ervoor zorgen dat jongeren structureel invloed kunnen uitoefenen op overheidsbeleid dat hun leven raakt. Bij de ontwikkeling, onder regie van de Nationale Jeugdraad (NJR) en in samenwerking met tien ministeries, leverden ruim 12.000 jongeren input. Het ontwerp werd in september 2025 opgeleverd.[33]

BLIJVENDE UITDAGINGEN

- ↘ **De invloed van kinderen en jongeren is beperkt meetbaar.** Jongeren geven aan dat hun inbreng niet altijd invloed heeft op besluiten, vooral binnen het onderwijs en formele structuren, zoals politieke instituties.[34] Ook wordt hen niet altijd om hun mening gevraagd. Vaak ontbreekt een terugkoppeling over wat er met hun inbreng is gedaan.
- ↘ **Kinder- en jongerenparticipatie is nog onvoldoende structureel ingebed.** Participatie vindt vaak plaats in afzonderlijke projecten of trajecten maar is nog geen vanzelfsprekend onderdeel van beleid en besluitvorming. Bijvoorbeeld met de Nationale Jeugdstrategie moet het ontwerp nog worden vertaald naar concrete maatregelen en een structurele aanpak, zodat de inbreng van jongeren ook op de lange termijn invloed heeft op beleid en uitvoering.
- ↘ **Er zijn weinig structurele data beschikbaar.** Er zijn onvoldoende cijfers beschikbaar over hoe vaak kinderen en jongeren worden betrokken en over de kwaliteit en impact van hun participatie. Over de mate van kinder- en jongerenparticipatie op de BES-eilanden is nog minder informatie beschikbaar.

NIEUWE ISSUES

Digitale jongerenparticipatie neemt toe, bijvoorbeeld via sociale media, online vragenlijsten, petities en digitale inspraaktools.[35] Dit biedt nieuwe mogelijkheden om jongeren te bereiken en hun stem te laten horen, maar brengt ook risico's met zich mee. Online participatie kan minder diepgaand zijn en jongeren zijn niet altijd gelijk vertegenwoordigd doordat digitale toegang en vaardigheden verschillen. Het is bovendien belangrijk dat de rechten van kinderen en jongeren, zoals privacy en veiligheid, online worden gewaarborgd.

27 https://stem.kinderverkiezingen.nl/uitslagen

28 https://www.nji.nl/actueel/jongerenpanel-mentale-gezondheid-gestart

29 https://open.overheid.nl/documenten/ronl-f8fccdcbad1d7774a70ec9f14bed8b47a7afaefa/pdf

30 https://scholierenverkiezingen.nl/

31 Ministeriële informatie via uitvraag Kinderrechtencollectief 2025

32 Ministeriële informatie via uitvraag Kinderrechtencollectief 2025

33 https://www.njr.nl/projecten/nationale-jeugdstrategie

34 https://laks.nl/wp-content/uploads/2026/07/Digitaal-LAKS-Monitor-2026.pdf

35 https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2024/45/jaarrapport-2024-landelijke-jeugdmonitor

Jongeren willen structurele betrokkenheid in plaats van eenmalige participatie.

WAT ZEGGEN KINDEREN EN JONGEREN?

Er is een duidelijke lijn zichtbaar in peilingen tussen 2022 en 2026: kinderen en jongeren zijn nog steeds niet tevreden over de mate waarin naar hun mening wordt gevraagd en de mate waarin naar hen wordt geluisterd. Uit een peiling van 2026 van UNICEF Nederland onder ruim 1.000 kinderen en jongeren in Nederland blijkt dat het overgrote deel van hen graag wil meepraten over zaken die hen aangaan. Toch geeft ruim twee derde aan dat hun gemeente hen nog nooit om hun mening heeft gevraagd. Wanneer gemeenten jongeren wél om hun mening vragen, voelt driekwart zich serieus genomen.[36]

Ook uit onderzoek van State of Youth (2026) blijkt dat jongeren zich niet volledig gezien, gehoord of vertegenwoordigd voelen. Zij willen structurele betrokkenheid in plaats van eenmalige participatie. Wonen en leefomgeving vinden jongeren de belangrijkste thema's.[37]

Uit de jongerenconsultatie blijkt dat binnen het thema participatie aanbeveling 17b als sterk en belangrijk werd gezien. Bij de andere aanbevelingen pleiten zij voor meer specificiteit en haalbaarheid. Zo willen zij aanbeveling 17c richten op overheidsprofessionals, zodat deze vertrouwd raken met jongerenparticipatie. Jongeren benadrukken daarnaast het belang van haalbare en realistische aanbevelingen die aansluiten bij de praktijk.

AANGESCHERPTE AANBEVELINGEN

Aangescherpte aanbeveling 17b:
Verbeter de betekenisvolle en effectieve participatie van alle kinderen, ook kinderen in kwetsbare situaties, in het gezin, de gemeenschap en op school bij lokaal en nationaal beleid. Stem de aanpak af op hun leeftijd, behoeften en mogelijkheden. Breng daarnaast in kaart hoe participatie wordt vormgegeven en meet zowel de kwaliteit als de omvang ervan.

Maak kinderrechten onderdeel van het burgerschapsonderwijs en bereik ook kinderen die niet deelnemen aan het reguliere onderwijs.

Aangescherpte aanbeveling 17c:
Zorg dat alle ambtenaren en professionals die met en voor kinderen werken, waaronder docenten en jeugdzorgprofessionals, regelmatig worden geschoold in kinderrechten en de toepassing daarvan in de praktijk, met specifieke aandacht voor het recht om gehoord te worden (artikel 12 IVRK). Neem kinderrechten structureel op in de opleidingen van jeugdzorgprofessionals en docenten.

36 UNICEF Nederland (2026), Jongeren willen mening geven, maar weinig gemeenten vragen ernaar

37 State of Youth (2026), De Stem van Jongeren in de Politiek

3 GEWELD TEGEN KINDEREN

IN HET KORT: VOORTGANG SINDS 2022

Er is geen zicht op de daadwerkelijke omvang van kindermishandeling, doordat recente prevalentiestudies ontbreken en kindermishandeling die niet bij Veilig Thuis wordt gemeld buiten beeld blijft.

Het aantal meldingen bij Veilig Thuis steeg van 62.420 in 2022 naar 68.150 in 2025 (+9%). De meeste meldingen kwamen via de politie (66%); het aandeel van andere beroepsgroepen steeg van 25% naar 27%. Maar deze cijfers van Veilig Thuis geven alleen inzicht in het aantal gevallen van kindermishandeling die zijn gesignaleerd én gemeld. Ze geven geen volledig beeld van de daadwerkelijke omvang van kindermishandeling. Dat is waarschijnlijk veel groter. Het aantal gestarte adviezen van Veilig Thuis nam sterk toe, van 68.635 in 2022 naar 93.575 in 2025 (+36%). Deze sterke toename wijst op meer bewustwording en een verbeterde zichtbaarheid van Veilig Thuis. Er is echter nog onvoldoende zicht op wat er na een melding bij Veilig Thuis gebeurt: hoe snel een melding wordt beoordeeld, of passende hulp tijdig wordt ingezet en in hoeverre deze hulp daadwerkelijk bijdraagt aan de veiligheid van kinderen. Het is nog onvoldoende vast te stellen of en hoe deze kinderen de bescherming krijgen waar zij recht op hebben.

Op de BES-eilanden zijn sinds 2022 stappen gezet om de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling te versterken, maar ook daar blijft het belangrijk om inzicht te krijgen in het effect van de aanpak. [38]

VERBETERINGEN SINDS 2022

Sinds 2022 zijn er enkele ontwikkelingen die kunnen bijdragen aan een betere bescherming van kinderen tegen geweld.

- **Meer aandacht voor geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld.** In december 2025 kondigde het kabinet de komst aan van een Nationaal Coördinator Geweld tegen Vrouwen en Huiselijk Geweld.[39] In juli 2026 werd Judith Kuypers benoemd tot Nationaal Coördinator.[40] Dit biedt kansen om de aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling beter te verbinden, maar zal zich ook moeten vertalen in concrete verbeteringen in de bescherming en ondersteuning van kinderen.[41]
- **Meer aandacht voor geweld tegen kinderen op de BES-eilanden.** Vanaf 1 januari 2025 geldt het besluit maatschappelijke ondersteuning en bestrijding huiselijk geweld en kindermishandeling BES op de BES-eilanden. Onderdeel daarvan is de Beschermingscode, die verschillende organisaties die met ouders en kinderen werken verplicht zijn om op te stellen. Ook zijn stappen gezet naar de ratificatie en implementatie van het Verdrag van Istanbul voor Caribisch Nederland en zijn er verschillende onderzoeken, bewustwordingscampagnes en bijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast zijn onder meer een tijdelijk huisverbod, De Kindertelefoon (Guana Chat) en advies- en meldpunten Huiselijk Geweld en Kindermishandeling ingevoerd. Het is nog te vroeg om te zeggen of kinderen hierdoor daadwerkelijk beter worden beschermd.[42]
- **Meer erkenning voor het 'onder-één-dak'-principe.** In Nederland is er steeds meer aandacht voor kindvriendelijke manieren om kinderen na mogelijk geweld te ondersteunen en verschillende vormen van hulp en onderzoek te verbinden. Een voorbeeld is Via225 in Rotterdam, een samenwerking tussen Filomena en het Erasmus MC Sophia Kinderziekenhuis. De verdere toepassing van deze aanpak kan bijdragen aan betere bescherming van kinderen, maar vraagt om structurele inbedding en voldoende capaciteit.[43]

BLIJVENDE UITDAGINGEN

- **Kinderen worden nog onvoldoende beschermd tegen geweld.** De afgelopen jaren waren er problemen bij de uitvoering van de taken van Veilig Thuis. Ondanks inspanningen om wachtlijsten terug te dringen, worden wettelijke termijnen vaak niet gehaald.[44] Er bestaan bovendien grote regionale verschillen. Dit roept de vraag op of kinderen daadwerkelijk tijdig worden beschermd en passende hulp krijgen. In twee derde van de gevallen is er een jaar na een melding bij Veilig Thuis nog steeds sprake van ernstig geweld thuis.[45] Ook krijgt 60% van de kinderen met traumaklachten geen psychische hulp.[46]
- **Er is onvoldoende zicht op de omvang en aanpak van geweld tegen kinderen.** Betrouwbare en actuele data ontbreken. Daardoor is er geen recent landelijk beeld van de

38 https://www.rijksdienstcn.com/actueel/nieuws/2025/december/10/openbare-lichamen-en-ministeries-van-vws-jenv-ocw-szw-en-bzk-tekenen-voor-duurzame-aanpak-van-geweld-tegen-vrouwen-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling-in-caribisch-nederland

39 https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2025/12/18/kabinet-neemt-stevige-maatregelen-op-aanpak-van-geweld-tegen-vrouwen

40 https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2026/07/13/judith-kuypers-door-kabinet-aangesteld-als-nationaal-coordinator-geweld-tegen-vrouwen-en-huiselijk-geweld

41 Kabinet neemt stevige maatregelen op aanpak van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld met aanstellen van Nationaal Coördinator | Rijksoverheid.nl

42 https://wetten.overheid.nl/BWBR0050401/2025-01-01, https://www.nomasnomore.nl/8e-nieuwsbrief-ontwikkelingen-thema-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling/, https://www.nomasnomore.nl/8e-nieuwsbrief-ontwikkelingen-thema-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling/, https://barnahus.eu/about/who-we-are/, https://www.kinderrechten.nl/assets/2022/07/kamerbrief-over-opvolging-aanbevelingen-vn-kinderrechtencomite.pdf, https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2022Z03786&did=2022D07784, https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2023/06/08/algemene-maatregel-van-bestuur

43 https://barnahus.eu/about/who-we-are/,Maatschappelijk domein (inclusief huiselijk geweld, kindermishandeling en geweld in afhankelijkheidsrelaties) | Debat Direct

44 https://www.kinderrechteninbeweging.nl/assets/2024/10/DEFPublicatieZorgenoveraanhoudendelangewachttijdenVeiligThuis-toegankelijk-3.pdf

45 https://www.verwey-jonker.nl/publicatie/huiselijk-geweld-een-complex-en-hardnekkig-probleem/

46 https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2023/09/220520_Huiselijk-geweld-een-complex-en-hardnekkig-probleem.pdf

prevalentie van kindermishandeling. Ook voor Caribisch Nederland ontbreken concrete cijfers.[47]

↘ **Er zijn nog knelpunten in de toekomstige inrichting van de jeugdbescherming.** De ontwikkelingsrichting van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming heeft kritiek vanuit het veld opgeleverd.[48] Zo trok het Landelijk Netwerk Veilig Thuis zich tijdelijk terug uit de samenwerking omdat het van mening was dat het programma zich te veel op structuurwijzigingen en het samenvoegen van organisaties bleef richten zonder ruimte te bieden aan goed onderbouwde alternatieven.[49] [50] Inmiddels is Veilig Thuis weer aangesloten. Verder worden extra financiële middelen maar beperkt beschikbaar gesteld. Tegelijk is nog onvoldoende duidelijk wat de gevolgen van de voorgestelde veranderingen zijn voor kinderen.[51] Bij de verdere uitwerking van de hervormingen is het essentieel dat de veiligheid en het belang van het kind centraal staan, juist omdat de gevolgen voor kinderen nog onvoldoende duidelijk zijn.

NIEUWE ISSUES

Een nieuw aandachtspunt binnen het thema geweld tegen kinderen is de online leefomgeving. Geweld en grensoverschrijdend gedrag spelen zich steeds vaker ook online af, bijvoorbeeld in de vorm van online intimidatie, grooming, cyberpesten, seksueel misbruik en blootstelling aan gewelddadige beelden. Kinderen hebben ook online recht op bescherming tegen geweld en schadelijke situaties.

Kinderen en jongeren vragen zelf om meer bescherming. Zo wil 36% van de jongeren betere regels op sociale media.[52] Uit een peiling van UNICEF Nederland blijkt dat één op de vijf jongeren ongewenste berichten van vreemden als een van de minst leuke ervaringen op sociale media noemt.[53]

De overheid heeft inmiddels de Strategie Online Kinderrechten gepubliceerd, die onder meer inzet op betere wetgeving en handhaving, digitale weerbaarheid en het veiliger maken van onlinediensten. De uitdaging is om ervoor te zorgen dat het recht van kinderen op bescherming tegen geweld ook online wordt gewaarborgd.[54]

47 Geweld tegen kinderen - Kinderrechten in Beweging
48 https://www.jeugdzorgnederland.nl/wp-content/uploads/2024/12/Brief-Ontwikkelrichting-Toekomstscenario.pdf
49 https://veiligthuiswb.nl/nieuwsbericht/landelijk-netwerk-veilig-thuis-stopt-met-deelname-aan-het-landelijke-programma-toekomstscenario/
50 https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/jeugdbeschermingsorganisaties-trekken-zich-terug-uit-het-landelijk-programma-toekomstscenario/
51 https://nos.nl/artikel/2622233-plan-voor-verbetering-van-de-jeugdbescherming-nieuw-leven-ingeblazen
52 https://mediatest.nl/wp-content/uploads/2024/02/MediaTest-Jongerenonderzoek-2023.pdf
53 https://www.unicef.nl/wat-we-doen/nieuws/2025-05-19-1-op-de-5-kinderen-stoort-zich-aan-rare-berichten-van-vreemden-op-socials
54 Strategie Kinderrechten Online - Digitale Overheid

Geweld is een terugkerend thema in de gesprekken die medewerkers van De Kindertelefoon voeren, zowel online als offline.

WAT ZEGGEN KINDEREN EN JONGEREN?

Geweld is een terugkerend thema in de gesprekken die medewerkers van De Kindertelefoon voeren, zowel online als offline. Dagelijks worden gemiddeld bijna 60 gesprekken over geweld gevoerd; ongeveer 10% daarvan gaat over online geweld.

Een veilige thuissituatie is voor kinderen belangrijk. In het Kinderregeerakkoord (2023)[55] koos 20% van de respondenten het terugdringen van kindermishandeling als belangrijk thema. Ook in de Kinderportemonnee (2025)[56] noemen kinderen een veilige thuissituatie als een van de belangrijkste onderwerpen.

Tegelijk groeit 8% van de kinderen volgens onderzoek van de Kinderombudsman (2025)[57] op met geweld thuis. Van hen zegt 80% geen professionele hulp te krijgen. Deze signalen onderstrepen het belang van een veilige thuissituatie en laten zien dat kinderen die met geweld te maken hebben, lang niet altijd de professionele hulp krijgen die zij nodig hebben. Het is daarom van belang dat kinderen zich gehoord en veilig voelen en dat zij tijdig passende hulp krijgen.

Uit de jongerenconsultatie kwam duidelijk het belang van bewustwording en begrijpelijke, kindvriendelijke formuleringen naar voren. De jongeren hadden vragen over de definitie van geweld en over de technische aspecten van de aanbevelingen, zoals wie als professional wordt gezien en wat er wel gebeurt. Ook benadrukten zij dat iedereen signalen van onveiligheid moet kunnen herkennen, niet alleen professionals. Dit onderstreept het belang van bewustwording en begrijpelijke, kindvriendelijke formuleringen.

AANGESCHERPTE AANBEVELINGEN

Aangescherpte aanbeveling 22a:
Zorg dat bij elk kind in een situatie waar zorgen zijn over veiligheid, signalen van onveiligheid worden herkend en onderzocht en dat er altijd wordt ingegrepen. Informeer kinderen over hun rechten, wat veilige en onveilige situaties zijn en waar zij terechtkunnen met hun zorgen. Zorg dat professionals bij zorgen over veiligheid een kind altijd kunnen zien en spreken en het verhaal van het kind serieus nemen, ook zonder toestemming van ouders of verzorgers als dat de veiligheid in geding kan brengen. Het is van belang dat alle volwassenen zich bewust zijn van signalen van onveiligheid, deze tijdig kunnen herkennen en weten welke mogelijkheden er zijn om hier adequaat op te reageren en passende hulp in te schakelen.

Aangescherpte aanbeveling 22d:
Waarborg dat alle kinderen die te maken hebben met geweld of onveiligheid, als eigenstandig rechthebbende direct toegang hebben tot passende en duurzame ondersteuning en een multidisciplinaire aanpak, ongeacht hun woonsituatie. Stel daarbij de behoeften, veiligheid en het herstel van het kind centraal en voorkom versnippering door te zorgen voor geïntegreerde, kindgerichte ondersteuning.

55 https://cdn.shopify.com/s/files/1/0557/7886/9432/files/kinderregeerakkoord-digitaal.2e13bb.pdf?v=1712846808
56 https://kinderpostzegels.nl/blogs/news/kinderen-beslissen-er-moet-vooral-extra-geld-naar-kinderen-die-leven-in-armoede
57 https://www.kinderombudsman.nl/professionals/publicaties/niemand-hielp-mij

4 JEUGDHULP EN JEUGDBESCHERMING

IN HET KORT: VOORTGANG SINDS 2022

Het aandeel jongeren onder de 18 jaar dat jeugdhulp ontvangt, is sinds 2022 nauwelijks veranderd: van 13,5% in 2022 naar 14% in 2026.[58] Binnen de jeugdhulp en jeugdbescherming zijn wel verschuivingen zichtbaar. Het aantal jongeren met jeugdhulp met verblijf daalde van 42.560 naar 41.260.[59] Ook daalde het aantal jongeren met een ondertoezichtstelling van 19.390 naar 17.690 en het aantal kinderen in pleegzorg van 21.705 naar 19.918.[60] Het aantal spoeduithuisplaatsingen nam af van 1.890 naar 1.490.[61]

Dat minder kinderen jeugdhulp met verblijf ontvangen, hangt deels samen met de afbouw en sluiting van voorzieningen voor gesloten jeugdzorg. Het betekent niet automatisch dat de situatie voor kinderen is verbeterd. Daarvoor is het van belang om te weten of kinderen die niet langer in gesloten jeugdzorg verblijven, tijdig passende en veilige alternatieve hulp krijgen, die aansluit bij hun hulpbehoefte.

Deze dalende trends zijn op zichzelf positief, maar geven nog geen duidelijk beeld van de kwaliteit en toegankelijkheid van de jeugdzorg. De Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028 is nog volop in uitvoering en moet leiden tot structurele verbeteringen in de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. De deskundigencommissie[62 63] signaleert echter te hoge verwachtingen van onder meer de afbakening van de Jeugdwet, en constateert dat stevige lokale teams binnen de gemeenten nog niet overal beschikbaar zijn. Volgens de commissie zijn een gezamenlijke visie, onderling vertrouwen en partnerschap essentieel voor het slagen van de hervormingen.[64 65]

58 https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2026/jeugdhulp-2025
59 https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2025/jeugdbescherming-en-jeugdreclassering-2024/1-jeugdbescherming
60 https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2025/jeugdbescherming-en-jeugdreclassering-2024/1-jeugdbescherming
61 https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2025/jeugdbescherming-en-jeugdreclassering-2024/1-jeugdbescherming
62 https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2025/12/05/deskundigencommissie-geeft-opnieuw-advies-over-voortgang-hervormingsagenda-jeugd
63 https://www.voordejeugdenhetgezin.nl/hervormingsagenda-jeugd/deskundigencommissie-jeugd

VERBETERINGEN SINDS 2022

Sinds 2022 is er meer aandacht voor herstel en erkenning van kinderen en gezinnen die schade hebben ondervonden van overheidsbeleid of de jeugdzorg.

- **In het kader van het toeslagenschandaal zijn enkele herstelmaatregelen genomen.** Er is onderzoek gedaan of gedupeerde gezinnen voor dupering vaker te maken kregen met kinderbeschermingsmaatregelen en er is onderzocht of gedupeerde gezinnen als gevolg van dupering extra vaak te maken kregen met kinderbeschermingsmaatregelen.[66 67] Ook wordt gewerkt aan herstel voor kinderen die als gevolg van de toeslagenaffaire uit huis zijn geplaatst.[68 69] Via de kindregeling hebben de meeste gedupeerde kinderen financiële steun en toegang tot hulp gekregen.[70]
- **Er is meer aandacht voor herstel van geweld en misstanden in de jeugdzorg.** Dit betekent dat er aandacht is voor erkenning van, excuses aan en ondersteuning van slachtoffers van geweld. Geweld dat zij in het verleden binnen de jeugdzorg hebben meegemaakt.
- **De aandacht voor de jeugdzorg in Caribisch Nederland is toegenomen.** Er zijn onderzoeken en evaluaties uitgevoerd naar de kwaliteit en toegankelijkheid van de jeugdzorg. Ook zijn er aanbevelingen gedaan om vrijheidsbenemende maatregelen voor kinderen terug te dringen.[71 72]
- **Er zijn meer mogelijkheden voor rechtsbijstand in de jeugdzorg.** Er loopt een pilot voor kosteloze rechtsbijstand bij gezagsbeëindiging en spoeduithuisplaatsingen.[73] Daarnaast is wetgeving in voorbereiding om deze rechtsbijstand structureel kosteloos te maken.[74]

BLIJVENDE UITDAGINGEN

- **Wachttijden blijven een belangrijk knelpunt binnen de jeugdzorg.** Er zijn geen actuele cijfers beschikbaar over de wachttijden voor geïndiceerde jeugdhulp en het aantal kinderen dat wacht op behandeling in een gesloten instelling.[75] De wachttijd voor pleegzorg is wel bekend; deze is sinds 2022 met 5% toegenomen.[76]
- **Het blijft het een uitdaging om kinderen tijdig passende en veilige hulp te bieden.** Zeker nu de gesloten jeugdzorg wordt afgebouwd zonder dat er alternatieven zijn ingevoerd. Het is belangrijk dat er voldoende alternatieven beschikbaar zijn die aansluiten bij de behoeften van kinderen.

NIEUWE ISSUES

Uit het jaarverslag 2025 van Jeugdstem (de organisatie van onafhankelijke vertrouwenspersonen in de jeugdzorg) komen

64 Hervormingsagenda Jeugd 2023 - 2028 | Rijksoverheid.nl
65 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2025/03/27/tk-bijlage-1-rapportage-commissie-toeslagen-en-uithuisplaatsingen-erfenis-van-onrecht/
66 https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/aanvullende-statistische-diensten/2022/jeugdbescherming-en-de-toeslagenaffaire/samenvatting
67 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/09/13/tk-aanbieding-ijenv-rapport-het-kind-van-de-rekening
68 https://open.overheid.nl/documenten/ronl-59e8108eb496348ae6aae54a3b9836f096801e42/pdf/
69 https://www.kinderbescherming.nl/documenten/2025/01/28/reflectierapport-breder-kijken-dan-het-kind
70 https://herstel.toeslagen.nl/kindregeling/kindregeling-zo-ziet-de-voorlopige-planning-eruit/
71 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/09/29/kamerbrief-over-visie-volksgezondheid-welzijn-en-sport-in-caribisch-nederland
72 https://www.rsj.nl/documenten/beleidsreactie/2024/10/16/beleidsreactie-rsj-advies-vrijheidsbeperkendemaatregelen-in-de-open-residentiele-jeugdhulp?
73 https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-26497.pdf
74 https://jeugdstem.nl/storage/uploads/f979446/files/Jeugdstem%20jaarverslag%202025.pdf
75 Jeugdhulp en jeugdbescherming | Kinderrechten in Beweging
76 https://www.pleegzorg.nl/bibliotheek/1-wat-is-pleegzorg/37-feiten-en-cijfers-over-pleegzorg

Uit verschillende peilingen blijkt dat jongeren meer inspraak en betere jeugdzorg belangrijk vinden.

bejegeningsproblemen en een gebrek aan maatwerk in de jeugdzorg naar voren als belangrijke aandachtspunten. Cliënten geven aan dat zij niet serieus worden genomen of onder druk worden gezet.[77] Ook zijn er veel klachten over een gebrek aan maatwerk in de geboden hulp.

Het kabinet is van plan om vanaf 1 januari 2028 een eigen bijdrage in te voeren voor bepaalde vormen van jeugdzorg.[78] Het is belangrijk te volgen wat dit betekent voor de toegankelijkheid van jeugdhulp voor kinderen en gezinnen.

WAT ZEGGEN KINDEREN EN JONGEREN?

Bij De Kindertelefoon gaan gemiddeld bijna 50 gesprekken per week over hulpverlening. Uit verschillende peilingen blijkt dat jongeren meer inspraak en betere jeugdzorg belangrijk vinden. In een onderzoek van de Kinderombudsman uit 2022 zegt 3,7% van de kinderen dat zij zich, als zij Kinderombudsman waren, zouden willen inzetten voor betere jeugdzorg.[79] In het Kinderregeerakkoord 2023 zegt 17% de zorg voor kwetsbare groepen te willen verbeteren.[80] In 2025 vindt 28% van de jongeren het een urgent probleem dat jongeren in de jeugdzorg onvoldoende inspraak hebben in hun eigen situatie.[81]

Uit de jongerenconsultatie blijkt dat jongeren vinden dat de mening van het kind meer aandacht moet krijgen, bijvoorbeeld bij uithuisplaatsingen. Volgens de jongeren moet rekening worden gehouden met de leeftijd en ontwikkelingsfase van het kind, waarbij de veiligheid altijd voorop moet staan. Ook is het belangrijk om oog te hebben voor de leefwereld, sociale omgeving en culturele achtergrond van het kind. Jongeren vinden dat broers en zussen alleen apart geplaatst moeten worden als er geen andere mogelijkheid is. Hun onderlinge band, de mogelijkheden tot hereniging en terugkeer naar de thuissituatie moeten worden meegewogen.

AANGESCHERPTE AANBEVELINGEN

Aangescherpte aanbeveling 24a:
Scheid een kind niet van zijn of haar ouder enkel op basis van problemen of zorgen op één of meerdere leefgebieden zoals wonen, financiën, gezondheid of sociale relaties. Zorg voor een gezamenlijke en gedragen analyse van de situatie, waarbij de behoeften, mogelijkheden en veiligheid van het kind en het gezin centraal staan, om passende ondersteuning en maatwerk te kunnen bieden. Neem de mening van het kind hierin mee, waarbij ook rekening wordt gehouden met diens in ontwikkeling zijnde capaciteiten.

Aangescherpte aanbeveling 25a:
Zorg voor een landelijk systeem om pleegzorg- en gezinsvervangende plekken te registreren en te volgen. Plaats broertjes en zusjes samen tenzij het echt niet anders kan. Kijk hierbij naar de band tussen broertjes en zusjes en naar de mogelijkheid tot hereniging na een uithuisplaatsing. Bied gezinnen passende ondersteuning om terugplaatsing van een kind mogelijk te maken.

77 jeugdstem.nl/storage/uploads/f979446/files/Jeugdstem jaarverslag 2025.pdf
78 https://www.rijksfinancien.nl/voorjaarsnota/2025/7816076#:~:text=De%20volledige%20besparing%20van%20de%20Hervormingsagenda%20wordt%20in%202028%20gerealiseerd.&text=Er%20wordt%20een%20eigen%20bijdrage,moet%20260%20miljoen%20euro%20opleveren.&text=Rijk%20en%20gemeenten%20gaan%20met,beter%20kunnen%20sturen%20op%20trajectduur.
79 Kinderombudsman, 'Als je het ons vraagt 2022', p. 72.
80 Kinderpostzegels, Jantje Beton, Stichting het Gehandicapte Kind en The Youth, 'Het Kinderregeerakkoord', p. 11.
81 https://www.kinderrechten.nl/kinderrechtenverdrag-geldt-dertig-jaar-maar-meeste-jongeren-onbekend-met-hun-rechten/

5 MENTAAL WELZIJN

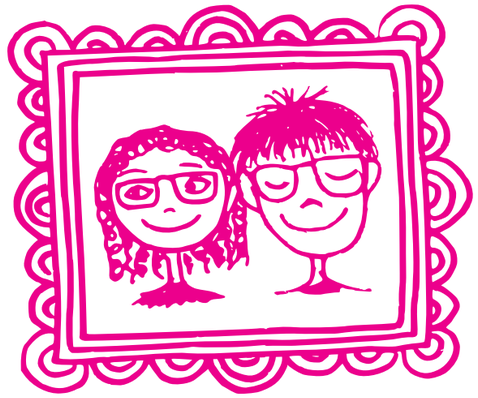

IN HET KORT: VOORTGANG SINDS 2022

De mentale gezondheid van jongeren laat sinds de coronaperiode op verschillende onderdelen herstel zien, maar dit herstel is niet volledig. Vooral het aandeel jongeren met zelfdodingsgedachten blijft duidelijk hoger dan vóór de coronaperiode. Ook blijft eenzaamheid onder jongeren hoog en ervaart een grote groep jongeren regelmatig stress.[82] Zorgen over het mentale welzijn van kinderen en jongeren blijven groot.

Er zijn verschillende onderzoeken beschikbaar, maar deze brengen niet alle aspecten van mentale gezondheid in kaart en worden niet allemaal jaarlijks uitgevoerd. Daardoor is het lastig om ontwikkelingen op alle aspecten structureel te volgen en onderling te vergelijken. Ook over kinderen en jongeren in Caribisch Nederland zijn weinig gegevens beschikbaar.[83]

Het aantal zelfdodingen onder jongeren lijkt sinds 2022 te zijn gedaald, maar zelfdoding blijft de grootste doodsoorzaak onder jongeren.[84]

VERBETERING SINDS 2022

- **Meer aandacht voor mentale gezondheid.** Sinds 2022 is er meer aandacht voor het versterken van mentale gezondheid en veerkracht, ook bij kinderen en jongeren. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) richt zich onder meer op het versterken van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid.[85] Ook in de Landelijke nota gezondheidsbeleid 2025–2028[86], die richting geeft aan het gezondheidsbeleid van gemeenten, is mentale gezondheid een van de vijf hoofdthema's. Daarbij is er onder meer aandacht voor het versterken van de mentale veerkracht en suïcidepreventie, waarmee mentale gezondheid nadrukkelijk op de landelijke en lokale beleidsagenda staat.
- **Meer betrokkenheid van jongeren.** Jongeren worden steeds meer betrokken bij de aanpak van mentale gezondheid. De landelijke aanpak mentale gezondheid: van ons allemaal, gestart in 2022, betrok jongeren onder meer via scholen, MIND Us, NJR, LAKS en sportverenigingen.[87] Het programma liep tot en met 2025 en is opgevolgd door nieuw beleid: de versterkingsagenda mentale gezondheid & ggz. Deze versterkingsagenda zet onder meer in op het bevorderen van de mentale gezondheid, bijvoorbeeld door mentale gezondheid beter bespreekbaar te maken. Het platform 'In je bol' is hiervan een voorbeeld.[88] Daarnaast is er aandacht voor een goede overgang van jeugdhulp naar de volwassen-ggz.

BLIJVENDE UITDAGINGEN

- **De mentale gezondheid van kinderen en jongeren blijft onder druk staan.** Hoewel op onderdelen herstel zichtbaar is na de coronaperiode, ervaren veel kinderen en jongeren nog steeds mentale klachten. Vooral stress, somberheid en angst zijn aandachtspunten.
- **Preventie en vroegsignalering zijn nog niet overal voldoende verankerd.** Kinderen hebben baat bij een omgeving die hun mentale welzijn ondersteunt en waarin problemen vroeg worden gesignaleerd. Dit vraagt aandacht voor de leefomgeving (fysiek en online) waarin kinderen wonen, leren, bewegen, spelen en sociale contacten hebben. Deze aandacht is nog niet overal en voor alle kinderen voldoende geregeld.
- **Passende hulp is niet altijd tijdig beschikbaar.** Wachttijden en beperkte beschikbaarheid van passende jeugdhulp en ggz maken het voor kinderen en jongeren moeilijk om op tijd de juiste hulp te krijgen.[89] Hierdoor kunnen problemen verergeren.
- **Er is onvoldoende zicht op de mentale gezondheid van kinderen.** Er zijn verschillende onderzoeken beschikbaar, maar deze brengen niet alle aspecten van mentale gezondheid in kaart en worden niet allemaal jaarlijks uitgevoerd. Daardoor is het lastig om ontwikkelingen op alle aspecten structureel te volgen en onderling te vergelijken. Ook over kinderen en jongeren in Caribisch Nederland zijn weinig gegevens beschikbaar.[90]

NIEUWE ISSUES

Binnen het thema mentaal welzijn zijn er nieuwe ontwikkelingen en aandachtspunten aan te wijzen die invloed kunnen hebben op het welzijn van kinderen en jongeren. Denk bijvoorbeeld aan oorlogsdreiging,[91] klimaatverandering[92] en bestaanszekerheid.[93] Ook prestatiedruk blijft een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast speelt de digitale leefwereld een steeds grotere rol in het dagelijks leven van kinderen. De impact van deze ontwikkelingen op het welzijn van kinderen en jongeren vraagt om blijvende aandacht.

WAT ZEGGEN KINDEREN EN JONGEREN?

Kinderen en jongeren noemen in onderzoeken stress, prestatiedruk, eenzaamheid, onzekerheid en somberheid als belangrijke thema's. Bij De Kindertelefoon worden hierover dagelijks gemiddeld

82 https://www.rivm.nl/gezondheidsonderzoek-covid-19/kwartaalonderzoek-jongeren/mentale-gezondheid
83 Mentaal welzijn | Kinderrechten in Beweging
84 1 849 zelfdodingen in 2024 | CBS, https://www.nji.nl/actueel/zelfdoding-grootste-doodsoorzaak-bij-jeugd
85 https://www.rivm.nl/publicaties/gala-in-gemeentelijke-plannen-eerste-blik-op-plannen-van-aanpak-voor-brede-spuk, https://www.zorgakkoorden.nl/programmas/gezond-en-actief-leven-akkoord-gala/
86 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2025/12/12/landelijke-nota-gezondheidsbeleid-2025-2028
87 https://www.kinderrechteninbeweging.nl/assets/2024/10/Eerste-voortgangsrapportage-aanpak-_Mentale-Gezondheid_-van-ons-allemaal_.pdf
88 https://injebol.nl/
89 KRC-25-07-Kinderrechten-in-Beweging-2024-DEF.pdf, https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/85099NED?q=jeugdhulp
90 Mentaal welzijn | Kinderrechten in Beweging
91 https://www.unicef.nl/wat-we-doen/nieuws/2025-10-8-jongeren-bang-voor-oorlog-in-nederland
92 https://www.unicef.nl/wie-we-zijn/themas/klimaat/klimaatrapport-2025
93 https://www.jeugdeducatiefonds.nl/actueel/stress-thuis-kost-kinderen-1800-aan-toekomstig-inkomen

Kinderen en jongeren noemen stress, prestatiedruk, eenzaamheid, onzekerheid en somberheid als belangrijke thema's.

meer dan 50 gesprekken gevoerd. Ook uit de Scholierenmonitor[94] en State of Youth[95] komen zorgen over prestatiedruk, faalangst, stress en eenzaamheid naar voren.

Jongeren vragen daarnaast aandacht voor de invloed van telefoons en sociale media, cyberpesten en de risico's van AI. Ze willen hiervoor duidelijke regels en een aanspreekpunt wanneer het misgaat.[96] Uit het rapport PraatPOWER[97] blijkt dat jongeren vooral behoefte hebben aan een luisterend oor, verbinding, structurele participatie en een vaste plek voor mentale gezondheid in het onderwijs.

Het CBS heeft een onderzoek onder scholieren op de BES-eilanden gehouden, waarin het geluk en de tevredenheid van scholieren in Caribisch Nederland werd gepeild.[98] Uit het CBS-onderzoek blijkt dat de mentale gezondheid en het welzijn van jongeren in Caribisch Nederland aandacht vragen: hoewel scholieren hun geluk en leven gemiddeld redelijk positief beoordelen, geeft 11% van de scholieren op Bonaire, 18% op Saba en 21% op Sint-Eustatius aan het (helemaal) oneens te zijn met de stelling dat ze met iemand die ze vertrouwen over persoonlijke problemen kunnen praten.

Uit de jongerenconsultatie blijkt dat jongeren vinden dat ondersteuning bij mentale problemen beter moet aansluiten bij de behoeften en voorkeuren van het kind. Zij pleiten voor een divers en laagdrempelig aanbod van ondersteuning, zoals een vertrouwenspersoon op school, professionele hulp en een plek waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten en steunen.

Ook vinden zij het belangrijk dat jongeren zelf kunnen bepalen of en wanneer zij hulp zoeken. Ondersteuning moet daarom vrijwillig en laagdrempelig zijn.

AANGESCHERPTE AANBEVELINGEN

Aangescherpte aanbeveling 29a:
Versterk de mentale gezondheid van kinderen door te investeren in preventie, vroegsignalering en tijdige, passende hulp en ondersteuning, op basis van de behoefte van het kind. Zorg voor voldoende gekwalificeerde professionals en laagdrempelige ondersteuning dicht bij het kind. Versterk de sociaalpedagogische basis en betrek kinderen bij beleid en ondersteuning.

Waarborg dat professionals ruimte hebben om in het belang van het kind te handelen door regeldruk te verminderen en kennis over het belang van het kind te versterken. Zorg daarnaast voor structurele financiering van gemeenten, minder verantwoordingslasten en een niet-versnipperde aanpak van preventie tot zorg.

Aangescherpte aanbeveling 29b:
Investeer in de aanpak van onderliggende oorzaken van psychische problemen en suïcidaliteit onder kinderen, zoals armoede, sociale uitsluiting, onveiligheid, discriminatie en prestatiedruk. Betrek kinderen structureel bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van beleid, ondersteuning en behandelmethoden die hun mentale gezondheid en welzijn raken, zodat hun ervaringen, behoeften en ideeën daadwerkelijk worden meegenomen.

94 https://cijfers.trimbos.nl/scholierenmonitor/mentale-gezondheid/samenvatting-2/
95 https://www.kinderrechten.nl/wp-content/uploads/2025/03/Rapport-Een-Jonge-Blik-op-30-jaar-Kinderrechten_def.pdf
96 https://www.unicef.nl/wat-we-doen/nieuws/2025-11-18-een-op-de-vijf-kinderen-voelde-zich-afgelopen-maand-onveilig-online
97 https://www.eur.nl/nieuws/dit-hebben-jongeren-nodig-om-mentaal-gezond-te-blijven
98 https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2025/jongeren-in-caribisch-nederland-resultaten-scholierenonderzoek

6 ARMOEDE

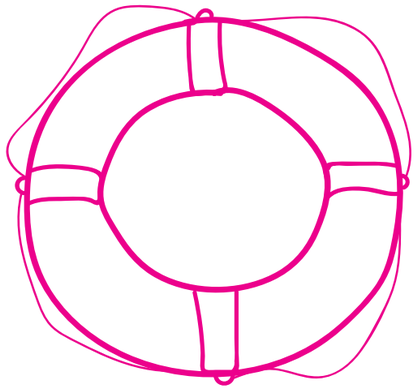

IN HET KORT: VOORTGANG SINDS 2022

Na vijf jaar daling nam de armoede in Nederland in 2024 weer toe. Bij kinderen is deze stijging vooralsnog niet zichtbaar: ongeveer 93.000 kinderen leefden in armoede (2,8% van de kinderen) wat gelijk is aan het jaar daarvoor.[99] 245.000 kinderen leefden in een gezin met een inkomen net boven de armoedegrens. Kinderen die opgroeien in armoede hebben minder toegang tot basisbehoeften en kunnen te maken krijgen met sociale uitsluiting, stress en gezondheids- en onderwijsproblemen.

Financiële kwetsbaarheid van kinderen en gezinnen blijft een probleem. De armoede-intensiteit is toegenomen en maatschappelijke organisaties signaleren een blijvende hulpvraag.[100] Ook energiearmoede en daklоosheid raken kinderen en gezinnen.

De overheid heeft de afgelopen jaren verschillende maatregelen genomen om mensen te ondersteunen die onder of net boven de armoedegrens leven. Denk aan het verhogen van het kindgebonden budget, de tijdelijke steun voor energiekosten en het landelijk, meerjarig programma Aanpak geldzorgen, armoede en schulden.[101 102 103]

Het recht op sociale zekerheid (artikel 26 IVRK), blijft een belangrijk aandachtspunt. Nederland onderzoekt de mogelijkheid om het voorbehoud bij dit artikel in te trekken, waardoor kinderen een zelfstandiger recht op sociale zekerheid zouden krijgen.[104] De armoede onder kinderen is sinds 2022 gedaald, maar de bestaanszekerheid en het recht op sociale zekerheid blijven belangrijke aandachtspunten.

99 https://longreads.cbs.nl/leven-in-armoede-2025/hoeveel-kinderen-zijn-arm/
100 ANBI en jaarverslagen; Onze hulp in 2024 - Kinderhulp
101 Voortgang aanpak geldzorgen, armoede en schulden | Rijksoverheid.nl
102 Scenario's energiearmoede 2025 bij stijgende energieprijzen
103 Nieuws
104 Universiteit Utrecht, UCERF en Erasmus Universiteit, De sociaalzekerheidsrechtelijke positie van minderjarigen in Nederland, 2024

VERBETERINGEN SINDS 2022

- **Het aandeel kinderen in huishoudens met een laag inkomen daalde:** van 4,1% in 2022 naar 2,8% in 2023 en 2024.[105] Ook het aandeel kinderen in huishoudens met een langdurig laag inkomen daalde: van 2,2% in 2022 naar 0,7%[106] in 2024.[107 108]
- **Er zijn maatregelen genomen om de inkomenspositie van kwetsbare gezinnen te verbeteren.** Zo werd in 2024 de Wet verhoging minimumloon aangenomen en gingen in 2025 de kinderbijslag, kinderopvangtoeslag en het kindgebonden budget omhoog.[109 110]
- **Er is vooruitgang geboekt rond artikel 26 IVRK.** Dit artikel beschermt het recht op sociale zekerheid. Voorbehoud onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om het Nederlandse voorbehoud in te trekken. Uit dit onderzoek kwamen geen juridische belemmeringen naar voren. In 2025 stond het opheffen van het voorbehoud op de politieke agenda.

BLIJVENDE UITDAGINGEN

- **Veel gezinnen blijven financieel kwetsbaar.** Ondanks de daling van armoede blijft financiële kwetsbaarheid van veel gezinnen bestaan en zijn er nog steeds te veel kinderen in armoede. Maatschappelijke organisaties zien een toenemende hulpvraag en een hogere armoede-intensiteit. Dit wijst erop dat gezinnen die in armoede leven nog steeds grote financiële druk ervaren.[111 112] Hoe groot die druk is verschild per gemeente, waardoor ongelijkheid tussen gemeenten blijft bestaan. Rapporten[113 114 115] benadrukken daarom het belang van harmonisatie, zodat de kansen die kinderen krijgen niet afhankelijk zijn van de gemeente waarin zij opgroeien.
- **Wonen en daklоosheid blijven hardnekkige problemen.** Stijgende woonlasten, beperkte beschikbaarheid van sociale huurwoningen en jongerendaklоosheid maken het voor kwetsbare gezinnen moeilijk om bestaanszekerheid te bereiken. Hoewel er verschillende maatregelen en initiatieven zijn, zoals de Staat van de Volkshuisvesting, de Wet versterking regie volkshuisvesting en de Actieagenda Voorkomen Jongerendaklоosheid, blijft het terugdringen van woononzekerheid en daklоosheid een belangrijke opgave.[116 117 118]
- **Structurele data over kinderarmoede op de BES-eilanden zijn beperkt.** Ook worden kinderen op de BES-eilanden minder vaak betrokken bij peilingen, waardoor hun ervaringen en perspectieven onvoldoende in beeld zijn.

105 https://www.nji.nl/databanken/cijfers/cijfers-over-armoede-gezinnen
106 https://www.nji.nl/databanken/cijfers/cijfers-over-armoede-gezinnen
107 https://longreads.cbs.nl/armoede-en-sociale-uitsluiting-2023/armoede-en-sociale-uitsluiting-bij-kinderen/
108 https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/86006NED
109 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2024/01/15/wetsvoorstel-bijzondere-verhoging-van-het-wettelijk-minimumloon
110 Wat verandert er in 2025 (SZW)? | Rijksoverheid.nl
111 https://www.leergeld.nl/jaarverslagen-en-anbi
112 https://kinderhulp.nl/wat-wij-doen/onze-hulp-in-2024/
113 https://www.ipe.nl/highlights/gemeentelijke-regelingen
114 https://www.divosa.nl/sites/default/files/2025-12/verkenning_armoededienstverlening_def.pdf
115 https://www.nibud.nl/onderzoeksrapporten/rapport-gemeentelijk-minimabeleid-2024/
116 Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, Staat van de volkshuisvesting 2024
117 Wijziging van de Algemene wet bestuursrecht, de Huisvestingswet 2014, de Omgevingswet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Woningwet in verband met de versterking van de regie op de volkshuisvesting en met het oog op enkele andere met de volkshuisvesting samenhangende maatregelen (Wet versterking regie volkshuisvesting) | Tweede Kamer der Staten-Generaal
118 Dakloze jongeren niet geholpen door het Nationaal Actieplan Daklоosheid | Pointer | KRO-NCRV

NIEUWE ISSUES

Opgroeien in schimmelwoningen. Een groeiend probleem is dat sommige kinderen opgroeien in vochtige en beschimmelde woningen. Het aantal huishoudens met vocht- en schimmelproblemen steeg volgens de Jeugdmonitor van 22% naar 32% in drie jaar.[119] Wonen in een huis met schimmel kan leiden tot gezondheidsproblemen, slaapproblemen en schooluitval. Deze woonsituatie is daarmee in strijd met onder meer het recht op gezondheid en een toereikende levensstandaard.

Dak- en thuisloosheid onder kinderen. Dak- en thuisloosheid onder kinderen vraagt steeds meer aandacht. De ETHOS-tellingen laten zien dat dakloosheid vaak verborgen blijft: kinderen verblijven bijvoorbeeld bij familie of vrienden, in tijdelijke opvang of op niet-conventionele plekken. In de telronde van 2025 werden in 57 gemeenten 4.062 kinderen als dak- of thuisloos geteld.[120]

WAT ZEGGEN KINDEREN EN JONGEREN?

Uit verschillende peilingen blijkt dat kinderen en jongeren al sinds 2022 zorgen hebben over armoede en bestaanszekerheid. In 2022 vindt 88% van de kinderen dat de politiek onvoldoende luistert naar kinderen en jongeren met geldzorgen.[121] In 2023 wil 40% dat de politiek meer doet tegen armoede en heeft 80% weinig vertrouwen dat de politiek luistert naar kinderen met geldzorgen.[122] [123] In 2024 noemen kinderen het beëindigen van kinderarmoede het vaakst als gewenste verandering in Nederland.[124]

Deze zorgen zijn nog steeds actueel. In 2025 maakt 81% van de jongeren zich zorgen over geld en heeft 64% moeite om rond te komen. Dit leidt onder meer tot stress, onzekerheid, schaamte en schuldgevoelens.[125] Ook bij De Kindertelefoon komen wekelijks gemiddeld zeven gesprekken binnen over financiële problemen en dakloosheid.

Hoewel de cijfers over kinderarmoede zijn verbeterd, ervaren kinderen en jongeren bestaanszekerheid nog steeds als een belangrijk probleem. Zij vinden dat de politiek beter naar hun zorgen moet luisteren en meer moet doen om armoede onder kinderen tegen te gaan.

Uit de jongerenconsultatie blijkt dat jongeren vinden dat de aanbevelingen meer aandacht moeten hebben voor de verschillende aspecten van armoede en de manier waarop deze elkaar beïnvloeden. Zo is openbaarvervoer voor veel jongeren een financiële drempel. Ook zijn toegankelijke sociale voorzieningen en een eenvoudiger aanvraagproces een punt van aandacht. Tot slot vinden de jongeren dat er in de aanbevelingen meer aandacht nodig is voor specifieke situaties van jongeren. Door deze beter te erkennen, kunnen aanbevelingen beter aansluiten bij hun daadwerkelijke ervaringen en behoeften.

AANGESCHERPTE AANBEVELINGEN

Aangescherpte aanbeveling 33a:
Versterk de aanpak van armoede onder kinderen vanuit een brede kinderrechtenbenadering, waarbij armoede wordt gezien als meer dan een gebrek aan inkomen en ook de ontwikkeling en het welzijn van kinderen raakt. Zorg in het hele Koninkrijk voor een toereikende levensstandaard voor alle kinderen door sociale zekerheid en inkomensondersteuning te versterken, aanvragen eenvoudiger te maken en regelingen van gemeenten en Rijk beter op elkaar af te stemmen. Betrek kinderen en gezinnen met ervaringskennis bij beleid en houd rekening met de specifieke situatie in het Caribisch deel van het Koninkrijk.

Aangescherpte aanbeveling 33b:
Zorg dat kinderen kunnen opgroeien in een betaalbare, veilige, gezonde en passende woning. Bied gezinnen die dit nodig hebben tijdig langdurige en integrale ondersteuning, waaronder sociaaljuridische hulp, schuldhulp en begeleiding bij huisvesting. In familiesituaties waarin onder modaal wordt verdiend moet waar nodig gezinnen een meer passende woonsituatie worden aangeboden; zorg voor een snellere procedure om dit mogelijk te maken. Voorkom uithuiszettingen en dak- en thuisloosheid en pak gezondheidsrisico's in woningen, zoals vocht en schimmel, tijdig aan. Zorg dat gezinnen met kinderen met een beperking een aangepaste woning kunnen krijgen, bijvoorbeeld een appartement met een lift of traplift.

Kinderen en jongeren vinden dat de politiek beter naar hun zorgen moet luisteren en meer moet doen om armoede onder kinderen tegen te gaan.

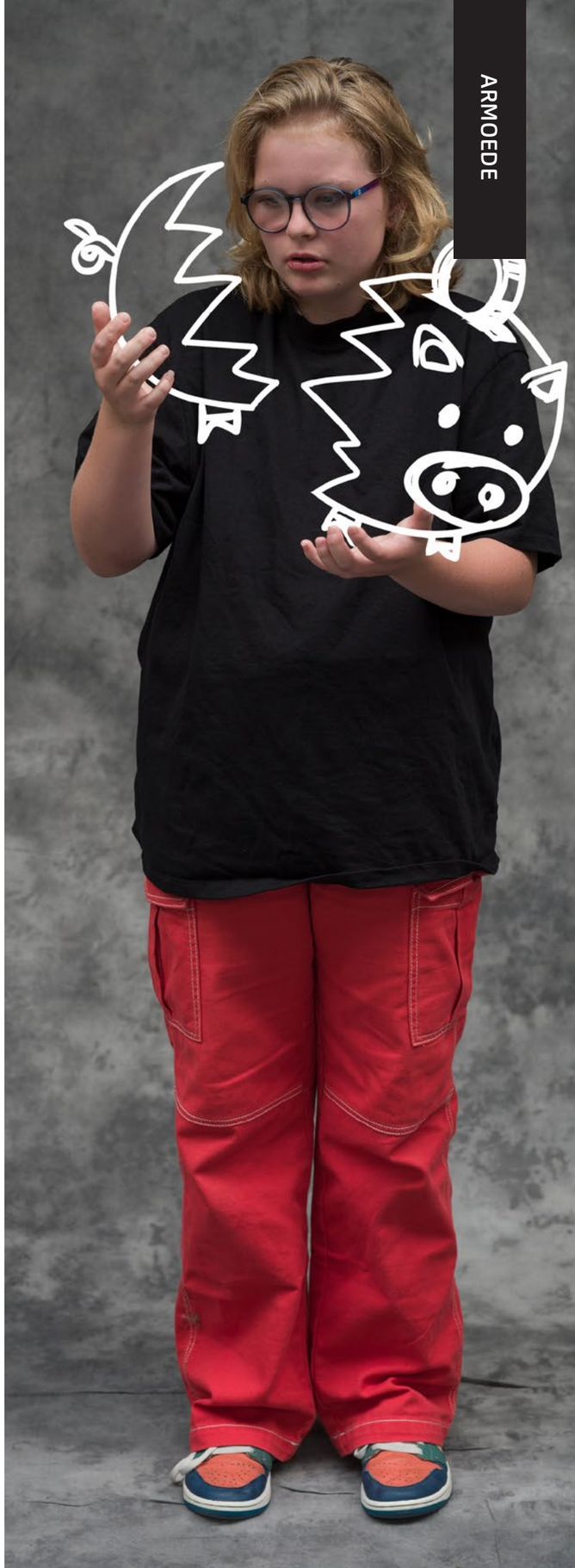

119 https://longreads.cbs.nl/jeugdmonitor-2025/wonen/
120 https://www.kansfonds.nl/programmas/telling/
121 https://www.unicef.nl/wat-we-doen/nieuws/2023-11-08-jongeren-vinden-dat-de-regering-voedsel-zorg-en-een-huis-betaalbaar-moeten-maken
122 Kinderpostzegels, Jantje Beton, Stichting het Gehandicapte Kind en The Youth, 'Het Kinderregeerakkoord', p. 9. In deze peiling zijn 582 kinderen van 8 t/m 14 jaar bevraagd.
123 https://www.unicef.nl/wat-we-doen/nieuws/2022-11-14-6-op-10-jongeren-bezorgd-over-stijgende-prijzen-en-geldproblemen
124 Kinderombudsman, 'Als je het ons vraagt 2024', p. 54.
125 Geldzorgen

7 ONDERWIJS

IN HET KORT: VOORTGANG SINDS 2022

De problemen in het onderwijs die in 2022 werden gesignaleerd, zijn verder toegenomen. Het aantal leerlingen in het regulier onderwijs daalt, terwijl het speciaal onderwijs groeit.[126] Ook neemt het aantal kinderen dat niet naar school gaat toe. Het aantal kinderen dat langdurig relatief of absoluut verzuimt, aangevuld met kinderen die op grond van de Leerplichtwet zijn vrijgesteld (onder a en b), steeg van 22.646 in 2021/22 naar 35.209 in 2024/25.[127] Daarnaast blijft het aantal vroegtijdig schoolverlaters stijgen, al daalde dit binnen het mbo licht.[128]

Tegelijkertijd is er meer aandacht voor inclusief onderwijs en het voorkomen van thuiszitten. Zo zijn een beleidskader voor inclusief onderwijs, experimenten met onderwijs en zorg en subsidieregelingen voor digitaal onderwijs en thuiszitters gestart.[129] [130] [131] [132] Ook is in 2026 het wetsvoorstel Maatwerk in het funderend onderwijs ter consultatie voorgelegd. Deze wet moet meer ruimte bieden voor maatwerk voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben of dreigen uit te vallen.[133] De groeiende aantallen laten echter zien dat beleid en praktijk nog onvoldoende op elkaar aansluiten.

VERBETERINGEN SINDS 2022

- **Sinds 2022 zijn stappen gezet richting inclusiever onderwijs en betere ondersteuning van leerlingen.** In 2024 maakten OCW en VWS samen met stakeholders een beleidskader voor een inclusieve leeromgeving.[134] Jongeren werden hierbij betrokken en stelden samen de visie *Onze toekomst, ons onderwijs* op.[135]
- **Er is meer samenwerking mogelijk tussen regulier en speciaal onderwijs en er wordt geëxperimenteerd met onderwijs-zorgarrangementen.**[136] [137] Daarnaast is de nationale strategie voor de implementatie van het VN-verdrag Handicap vastgesteld, met inclusief onderwijs als een van de thema's.[138]
- **Voor leerlingen die ondersteuning nodig hebben, zijn nieuwe vormen van onderwijs beschikbaar gekomen.** Er zijn bijvoorbeeld subsidies ingevoerd voor digitaal afstandsonderwijs.[139] [140] [141] Ook is in 2024 een landelijke norm voor basisondersteuning bij onder meer dyslexie, hoogbegaafdheid en leergedrag opgeleverd. Deze wordt sinds 2026 uitgebreid.[142]

BLIJVENDE UITDAGINGEN

- **Schoolverzuim en thuiszitten blijven een groot probleem.** Dit ondanks de toegenomen politieke aandacht en nieuwe maatregelen. Het aantal kinderen dat niet naar school gaat, steeg van 22.646 in 2021/22 naar 35.209 in 2024/25.[143] Ook het aantal kinderen dat op grond van de Leerplichtwet is vrijgesteld van inschrijvingsplicht, onder meer op lichamelijke of psychische gronden (artikel 5a) of vanwege richtingsbedenkingen (artikel 5b), neemt toe.[144]
- **Alle vormen van schoolverzuim nemen toe.** Hoewel er meer wordt ingezet op het terugdringen van verzuim, onder meer via een verzuimaanpak, subsidieregelingen en een wetsvoorstel, namen in 2024 alle vormen van schoolverzuim toe.[145]
- **Vroege selectie in het onderwijsstelsel draagt bij aan kansenongelijkheid.** Kinderen worden op jonge leeftijd ingedeeld op basis van een inschatting van hun mogelijkheden. Deze vroege selectie vindt niet alleen plaats in de overgang naar verschillende richtingen in het voortgezet onderwijs, maar ook in de selectie tussen regulier en speciaal onderwijs. Ook daar wordt vroeg bepaald in welke onderwijssetting een kind wordt geplaatst, met mogelijke gevolgen voor verwachtingen, ontwikkelkansen en toekomstige mogelijkheden.[146]

NIEUWE ISSUES

Digitalisering en generatieve AI. Deze technologieën kunnen kansen bieden om het onderwijs inclusiever en toegankelijker te maken en leraren te ondersteunen, bijvoorbeeld door lesmateriaal aan te passen aan de behoeften van leerlingen. De meerwaarde hangt echter af van de manier waarop deze technologieën worden ingezet. Tegelijk brengen zij risico's met zich mee, zoals meer dataverzameling over kinderen. Privacy en andere kinderrechten moeten daarom worden gewaarborgd.

126 https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/2025/04/16/rapport-de-staat-van-het-onderwijs-2025
127 https://open.overheid.nl/documenten/13d899a0-dc5a-4f32-b4a3-ef85cd2201f0/file
128 https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/85367NED
129 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2024/05/10/bijlage-11-beleidskader-definiering-inclusief-onderwijs
130 https://www.rijksoverheid.nl/themas/onderwijs/passend-onderwijs/onderwijs-en-zorg
131 https://www.dus-i.nl/subsidies/primair-onderwijs/digitale-school
132 https://www.dus-i.nl/subsidies/primair-onderwijs/ondersteuning-en-preventie-thuiszittende-jeugdigen
133 Overheid.nl | Consultatie Wet maatwerk in het funderend onderwijs
134 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2024/05/10/bijlage-11-beleidskader-definiering-inclusief-onderwijs
135 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2024/05/10/bijlage-12-onze-toekomst-ons-onderwijs-jongerenvisie
136 https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/kennisbank/webinar-beleidsregel-experiment-inclusieve-leeromgeving
137 https://www.rijksoverheid.nl/themas/onderwijs/passend-onderwijs/onderwijs-en-zorg
138 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2024/02/09/aanbiedingsbrief-nationale-strategie-rond-de-positie-van-mensen-met-een-beperking
139 https://www.dus-i.nl/subsidies/primair-onderwijs/digitale-school
140 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2023/12/19/actieprogramma-digitale-school
141 https://www.dus-i.nl/subsidies/primair-onderwijs/brugfunctionaris
142 https://www.aob.nl/actueel/artikelen/basisnorm-schept-duidelijkheid-over-passend-onderwijs/, https://www.aob.nl/kennis-en-advies/landelijke-norm-basisondersteuning/
143 https://open.overheid.nl/documenten/13d899a0-dc5a-4f32-b4a3-ef85cd2201f0/file
144 https://open.overheid.nl/documenten/13d899a0-dc5a-4f32-b4a3-ef85cd2201f0/file
145 https://open.overheid.nl/documenten/13d899a0-dc5a-4f32-b4a3-ef85cd2201f0/file
146 Onderwijsorganisaties bundelen hun strijd tegen te vroege selectie van kinderen - Vereniging Openbaar Onderwijs

Scholieren vinden de schooldagen vaak te lang, ervaren weinig afwisseling en hebben behoefte aan meer maatwerk.

In Caribisch Nederland belemmert de kleinschaligheid de ontwikkeling van inclusief onderwijs. Met 14 basisscholen en drie scholen voor voortgezet onderwijs en zonder afzonderlijk speciaal onderwijs, zijn de mogelijkheden om specialistische kennis, expertise en ondersteuning op te bouwen in Caribisch Nederland beperkt. Kinderen met een beperking zijn daardoor grotendeels aangewezen op het reguliere onderwijs, waar passende ondersteuning niet altijd beschikbaar is. Dit kan hun ontwikkeling en onderwijsloopbaan belemmeren.

WAT ZEGGEN KINDEREN EN JONGEREN?

Jongeren vinden goed en passend onderwijs belangrijk. In het *Kinderregeerakkoord* (2023)[147] noemt 28% van de kinderen beter onderwijs als belangrijk thema, met als doel dat alle kinderen goed leren lezen en rekenen.

Uit onderzoek van LAKS (Landelijk Aktie Komitee Scholieren) blijkt dat scholieren de schooldagen vaak te lang vinden, te weinig afwisseling ervaren en behoefte hebben aan meer maatwerk.[148] Ook klimaatonderwijs vinden jongeren een belangrijk nieuw thema.[149]

De landelijke jongerenorganisatie LsBX benadrukt vanuit het perspectief van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften het belang van passend en inclusief onderwijs, met voldoende ondersteuning, maatwerk en daadwerkelijke inspraak van leerlingen. Ook pleit LsBX voor een leerrecht en een wet voor inclusief onderwijs, zodat kinderen niet buiten het onderwijs komen te staan.[150]

Uit de jongerenconsultatie blijkt dat er verschillen van mening zijn over inclusief onderwijs en de inrichting van verschillende onderwijsvormen. Wel zijn zij het erover eens dat kinderen zoveel mogelijk het reguliere onderwijs moeten kunnen volgen, met speciaal onderwijs als passende mogelijkheid. Volgens jongeren speelt het imago van de verschillende onderwijstypes een rol. Zij pleiten voor meer maatwerk: het individuele kind moet centraal staan, en niet het onderwijslabel of de ondersteuningsbehoefte. Ook steunen zij de overgang van leerplicht naar leerrecht.

AANGESCHERPTE AANBEVELINGEN

Aangescherpte aanbeveling 27b:
Veranker onderwijskundige en sociale inclusie in wetgeving en voorzie in financiering van één inclusief onderwijssysteem. Zorg dat alle kinderen samen kunnen leren en ontwikkelen. Laat professionals uit het regulier en speciaal onderwijs en professionals uit de zorg als één team samenwerken om ieder kind passende ondersteuning te bieden en mee te laten doen, ongeacht beperking of leerprobleem.

Aangescherpte aanbeveling 34a:
Verminder prestatiedruk, stress en overprikkeling en zorg voor meer rust, veiligheid en flexibiliteit in het onderwijs. Geef leerlingen meer invloed en inspraak in hun onderwijs en betrek hen bij het beleid van de school, bij de onderwijsinhoud en -vorm, bij het schoolklimaat en welzijn, bij toetsing en beoordeling.

147 https://cdn.shopify.com/s/files/1/0557/7886/9432/files/kinderregeerakkoord-digitaal.2e13bb.pdf?v=1712846808
148 https://laks.nl/wp-content/uploads/2026/07/Rapport-Scholierencongres-2026-onderwijstijd-1.pdf
149 https://heyzine.com/flip-book/13580f50e2.html#page/1
150 https://www.lbvso.nl/wie-zijn-wij

8 MIGRATIE

IN HET KORT: VOORTGANG SINDS 2022

De situatie van kinderen in de asielprocedure blijft zorgwekkend. Ondanks uitbreiding van de opvang verblijven steeds meer kinderen langdurig in noodopvanglocaties, met veel verhuizingen en weinig stabiliteit. In 2025 ging het om ruim 7.660 kinderen met een gemiddelde verblijfsperiode van acht maanden.[151] De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, die al in 2024 grote zorgen had geuit, concludeert in 2025 opnieuw dat het risico op gezondheidsschade bij kinderen in de noodopvang nog steeds aanwezig is.[152 153]

Ook gezinshereniging blijft een knelpunt.[154 155] Door achterstanden in de behandeling van nareisaanvragen worden kinderen en hun ouders soms langdurig van elkaar gescheiden.[156] Vooral alleenstaande minderjarige vluchtelingen lopen hierdoor tegen problemen aan.

Tot slot leidt de verdere aanscherping van het asielbeleid tot zorgen over de rechtspositie en bescherming van kinderen.[157 158 159] Verschillende toezichthouders en adviesorganen waarschuwen dat nieuwe wet- en regelgeving de onzekerheid voor asielzoekerskinderen en hun gezinnen kan vergroten.

151 Ministeriële informatie via uitvraag Kinderrechtencollectief 2025
152 https://www.igj.nl/documenten/2026/02/04/uitkomsten-toezicht-asielopvang-2025-omstandigheden-voor-kwetsbare-groepen-in-asielopvang-onveranderd
153 De Onderzoeksraad voor Veiligheid publiceerde in september 2026 een onderzoek waaruit blijkt dat de leefomstandigheden van kinderen in de asielnoodopvang structureel onveilig zijn en ernstige risico's opleveren voor hun ontwikkeling.
154 Uitvraag COA cijfers migratie over het jaar 2022
155 Ministeriële informatie via uitvraag Kinderrechtencollectief 2025
156 Ministeriële informatie via uitvraag Kinderrechtencollectief 2025
157 https://www.advocatenorde.nl/nieuws/nova-uit-zorgen-tijdens-rondetafelgesprek-asielwetgeving
158 https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2025D09805&did=2025D09805
159 https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/nieuwsbericht/2025/ombudsmannen-waarschuwen-minister-faber-effect-asielmaatregelen-rampzalig

VERBETERINGEN SINDS 2022

- **Meer opvangcapaciteit.** Sinds 2022 is de opvangcapaciteit voor kinderen uitgebreid. In 2024 zijn vier duurzame, kindvriendelijke COA-locaties geopend. Nidos opende daarnaast 83 nieuwe opvanglocaties voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen, met 520 extra bedden.
- **Meer aandacht voor kinderrechten.** Sinds 2022 is er meer politieke en beleidsmatige aandacht gekomen voor de positie van kinderen in de asielopvang. Verschillende moties richten zich op stabielere opvang, het beperken van verhuizingen en betere toegang tot onderwijs, zorg en begeleiding.[160 161 162 163 164]

BLIJVENDE UITDAGINGEN

- **Onvoldoende stabiele opvang.** Het aantal kinderen in de noodopvang is sterk gestegen: van 2.282 in juli 2022 naar 7.660 in 2025. Daaronder waren 1.918 alleenstaande minderjarigen.[165] Kinderen verblijven gemiddeld acht maanden in de noodopvang, langer dan de maximale termijn van zes maanden, en worden nog steeds regelmatig overgeplaatst.
- **Langdurige scheiding van gezinnen.** De achterstanden bij de behandeling van nareisaanvragen door de IND blijven oplopen. Per 1 januari 2026 stonden 11.700 aanvragen open.[166] Hierdoor kunnen kinderen langdurig, soms jarenlang, van hun ouders of andere gezinsleden gescheiden blijven.
- **Kwetsbare positie van alleenstaande minderjarigen.** Het aantal alleenstaande minderjarigen dat uit opvanglocaties verdwijnt, blijft hoog. Hun aandeel in het totaal aantal vermissingen in Nederland is sterk toegenomen.[167] Zij lopen extra risico op uitbuiting en mensenhandel. Tegelijkertijd worden asiel- en gezinsherenigingsprocedures voor deze groep strenger, wat hun toch al kwetsbare positie verder kan verslechteren.

NIEUWE ISSUES

Er ontstaat steeds meer spanning tussen een strenger migratiebeleid en het waarborgen van kinderrechten. De Nationale ombudsman en de Kinderombudsman hebben gewaarschuwd dat onderdelen van het nieuwe asielbeleid mogelijk niet voldoen aan het VN-Kinderrechtenverdrag.[168] Ook de beperking van gezinshereniging roept vragen op over het waarborgen van de belangen van kinderen en het recht op gezinsleven.[169 170]

Ook de Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact 2026 werd aangenomen en trad

160 https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2022Z08246&did=2022D16641
161 https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/nieuwsbericht/2025/ombudsmannen-waarschuwen-minister-faber-effect-asielmaatregelen-rampzalig
162 https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2023Z16102&did=2023D39271
163 https://www.eerstekamer.nl/nieuws/20240305/kamer_wil_verplaatsingen
164 https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2024D35114&did=2024D35114
165 Ministeriële informatie via uitvraag Kinderrechtencollectief 2025
166 Ministeriële informatie via uitvraag Kinderrechtencollectief 2025
167 Ministeriële informatie via uitvraag Kinderrechtencollectief 2025
168 https://www.kinderombudsman.nl/professionals/publicaties/ombudsmannen-waarschuwen-eerste-kamer-asielwetten-getuigen-van-onzorgvuldigheid-en
169 https://www.advocatenorde.nl/nieuws/nova-uit-zorgen-tijdens-rondetafelgesprek-asielwetgeving
170 De Asielnoodmaatregelenwet werd in april 2026 door de Eerste Kamer verworpen. De Wet invoering tweestatusstelsel werd aangenomen en trad in juni 2026 in werking. In oktober 2026 nam de Eerste Kamer de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring en de novelle bij deze wet aan. Daarin zitten elementen van de Asielnoodmaatregelenwet die eerst was verworpen.

op 12 juni 2026 in werking.[171] Bij de Nederlandse implementatie zijn ook aanvullende nationale keuzes gemaakt die niet vanuit de EU vereist zijn. Zo blijft de mogelijkheid bestaan om gezinnen met kinderen in vreemdelingenbewaring te plaatsen en vervallen de rust- en voorbereidingstermijn en de voornemenprocedure. Deze keuzes roepen vragen op over de bescherming van kinderrechten.[172]

WAT ZEGGEN KINDEREN EN JONGEREN?

Uit data van De Kindertelefoon blijkt dat medewerkers gemiddeld vier gesprekken per week voeren over vluchten uit het land van herkomst.

Het perspectief van kinderen op migratie is echter nog maar beperkt onderzocht. Ondanks de grote politieke en maatschappelijke aandacht voor migratie is er weinig data beschikbaar over hoe kinderen en jongeren zelf de ontwikkelingen ervaren en wat zij hiervan vinden.

Uit de jongerenconsultatie kwamen met twee concrete verbeterpunten voor de aanbevelingen van het VN-Kinderrechtencomité. Zij stelden voor om de zin '*Stop en verbied het opsluiten van kinderen vanwege hun migratiestatus of die van hun ouders*' uit aanbeveling 37b ook op te nemen in aanbeveling 37f. Daarnaast benadrukten zij het belang van goede ondersteuning van gemeenten, zodat deze hun rol en verantwoordelijkheden rondom migratie goed kunnen vervullen.

Het perspectief van kinderen op migratie is nog maar beperkt onderzocht.

AANGESCHERPTE AANBEVELINGEN

Aangescherpte aanbeveling 37b:
Garandeer dat het belang van het kind altijd vooropstaat in asielprocedures. Luister naar asielzoekende kinderen, neem hun mening serieus en laat deze meewegen in beslissingen. Stop en verbied het opsluiten van kinderen vanwege hun migratiestatus of die van hun ouders. Dit geldt zowel voor alleenstaande kinderen als voor kinderen die met hun gezin vluchten. Zorg voor passende opvang en duurzame alternatieven voor vreemdelingendetentie en voer het verbod volledig uit.

Aangescherpte aanbeveling 37f:
Haal kinderen en hun gezinnen zo snel mogelijk uit de noodopvang en investeer in voldoende, veilige en kindvriendelijke opvang, zodat kinderen niet in overvolle opvang hoeven te verblijven of steeds hoeven te verhuizen. Stop en verbied het opsluiten van kinderen vanwege hun migratiestatus of die van hun ouders. Dit betekent:

- Beperk noodopvang wettelijk tot uitzonderlijke situaties en tot maximaal twee maanden
- Handhaaf en steun de Spreidingswet
- Vergroot het draagvlak voor reguliere opvang en bestrijd vreemdelingenhaat, racisme en discriminatie met betrouwbare informatie, dialoog en gerichte maatregelen
- Leg wettelijk vast wat kindvriendelijke opvang inhoudt: een veilige en stabiele omgeving, passende zorg en ondersteuning, goede registratie en signalering van behoeften, begrijpelijke informatie, snelle toegang tot onderwijs en medische en psychische zorg, ruimte voor activiteiten en participatie, geen vreemdelingendetentie of vrijheidsbeperkende locaties, en betrokkenheid van maatschappelijke organisaties.

171 https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/nieuwsbericht/2025/ombudsmannen-waarschuwen-minister-faber-effect-asielmaatregelen-rampzalig, https://www.vluchtelingenwerk.nl/over-ons/de-asielplannen-uit-het-regeerprogramma-alle-bezwaren-op-een-rij

172 https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2025D53326

9 KINDERHANDEL EN SEKSUELE UITBUITING

IN HET KORT: VOORTGANG SINDS 2022

Er is in Nederland onvoldoende zicht op de omvang van kinderhandel en (seksuele) uitbuiting. Beschikbare cijfers zijn vooral gebaseerd op meldingen en geven daardoor waarschijnlijk een onderschatting van het probleem.[173] Het aantal meldingen bij CoMensha (het landelijk coördinatiecentrum tegen mensenhandel en uitbuiting) schommelt per jaar, maar lag tot 2022 rond de 70; in 2023 daalde dit naar 52.[174] Ook bij hulpverleningsinstantie Chat met Fier daalde het aantal slachtoffers dat contact zocht: van circa 83 in 2022 naar 55 in 2023, en een lichte stijging naar 61 in 2024. In alle genoemde jaren was ongeveer 40% van de gesprekspartners minderjarig.[175]

Een belangrijke recente ontwikkeling is de omzetting van de herziene EU-richtlijn tegen mensenhandel in Nederlandse wetgeving. Nederland moest deze richtlijn uiterlijk 15 juli 2026 implementeren.

VERBETERINGEN SINDS 2022

- **Meer gemeenten met beleid voor aanpak mensenhandel.** Het aantal gemeenten met beleid voor de aanpak van mensenhandel is tussen 2021 en 2023 meer dan verdubbeld: van 32% naar 66%.[176]
- **Wetsvoorstel modernisering van de strafbaarstelling van mensenhandel.** In juni 2025 is een wetsvoorstel aangenomen voor de modernisering van de strafbaarstelling van mensenhandel. Kinderhandel krijgt hierin een eigen juridische kwalificatie en een hogere strafbedreiging.[177]
- **Meer aandacht voor de bescherming van kinderen online.** Dit gebeurt onder meer via de Kinderrechten Impact Assessment, de Code Kinderrechten Online, de Strategie Kinderrechten Online en de Wet bestuursrechtelijke aanpak online kindermisbruikmateriaal.
- **Samen tegen Mensenhandel.** Binnen het programma *Samen tegen Mensenhandel* wordt onderzocht of de vaststelling van slachtofferschap en de daarbij behorende voorzieningen kan worden losgekoppeld van het strafrechtelijk onderzoek. De mogelijkheden hiervoor worden in 2026 uitgewerkt.[178]

BLIJVENDE UITDAGINGEN

- **Minderjarige slachtoffers blijven grotendeels buiten beeld.**[179] Het aantal daadwerkelijke slachtoffers van mensenhandel en seksuele uitbuiting ligt naar verwachting veel hoger dan het aantal meldingen.[180] De cijfers zijn bovendien sterk afhankelijk van bewustwording en de mate waarin slachtoffers worden gevonden. Een stijging in meldingen kan daarom zowel wijzen op meer slachtoffers als op betere signalering.[181]
- **De effectiviteit van de aanpak is nog onvoldoende duidelijk.** De voortgang van het Actieplan programma *Samen tegen mensenhandel* wordt gemonitord. Deze monitoring geeft inzicht in de voortgang van activiteiten, maar maakt nog onvoldoende duidelijk in hoeverre de aanpak daadwerkelijk leidt tot betere signalering, bescherming en ondersteuning van slachtoffers. Daarvoor is een systematische evaluatie nodig van de behaalde effecten en van de effectiviteit van de aanpak.[182]
- **Bescherming van kinderen online blijft een Europees vraagstuk.** Het EU-voorstel voor het voorkomen en bestrijden van seksueel kindermisbruik ligt al enkele jaren ter onderhandeling. Nederland is terughoudend, met name als het gaat om maatregelen die *end-to-end*-encryptie kunnen raken en het detecteren van *grooming* door niet-opsporingsinstanties.[183]

NIEUWE ISSUES

Online ronselen voor criminele uitbuiting. Dit is een groeiend aandachtspunt. Via sociale media worden jongeren benaderd om criminele activiteiten uit te voeren, bijvoorbeeld rond drugs, geweld of het witwassen van geld. Vooral jongeren in kwetsbare situaties lopen risico. Het probleem is moeilijk in beeld te krijgen: er is nog geen landelijk zicht op de omvang en jongeren melden zich vaak niet als slachtoffer.[184] [185] Professionals lijken op dit vlak geen aansluiting te vinden bij deze jongeren.

173 Kinderhandel en seksuele uitbuiting | Kinderrechten in Beweging
174 https://www.nationaalrapporteur.nl/documenten/2022/10/18/slachtoffers-van-mensenhandel-in-beeld-bij-comensha-2017-2021
175 https://www.hetckm.nl/dossiers/criminele-uitbuiting-van-nederlandse-jongeren-nl/rapport-onzichtbare-slachtoffers-van-mensenhandel-in-2023
176 https://vng.nl/sites/default/files/2023-04/rapportage-aanpak-mensenhandel-in-gemeenten-2023-final-21032023.pdf
177 Herziening artikel 273f Wetboek van Strafrecht – Nationaal Rapporteur
178 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/11/28/tk-beleidsreactie-wodc-rapport-inzake-de-evaluatie-van-de-b8-3-regeling
179 Vanuit Samen tegen Mensenhandel lijkt te kunnen worden geconcludeerd dat slachtoffers vaak wel in beeld zijn met andere problematiek of gedragsmatige elementen, maar niet als slachtoffer van uitbuiting.
180 https://kinderrechteninbeweging.proto.nu/assets/2026/10/kinderrechteninbeweging_archief-2025.pdf
181 https://kinderrechteninbeweging.proto.nu/assets/2026/10/kinderrechteninbeweging_archief-2025.pdf
182 Kinderrechten_in_Beweging_2023.pdf
183 E220021 - Voorstel voor een Verordening tot vaststelling van regels ter voorkoming en bestrijding van seksueel misbruik van kinderen - Europese Berichtgeving Eerste Kamer
184 Online ronselen voor criminaliteit - CKM
185 https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20252026-1431.html

Jongeren vragen aandacht voor de snelle ontwikkelingen op het gebied van sociale media en AI.

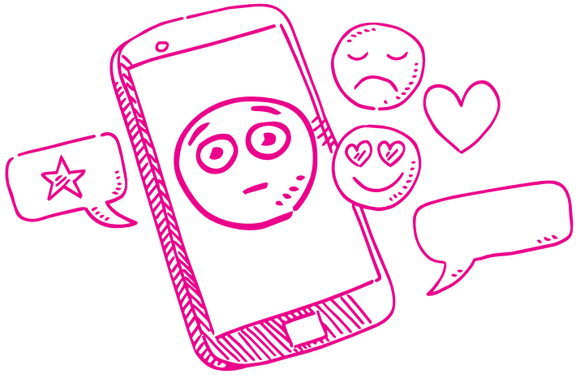

AI en online seksuele uitbuiting. 50% van jongeren (12-25 jaar) heeft ooit een vorm van online seksuele misbruik en/of online seksuele intimidatie meegemaakt.[186] Veel kinderen maken zich bovendien zorgen dat er nepbeelden van hen online circuleren.

WAT ZEGGEN KINDEREN EN JONGEREN?

Er worden geen specifieke peilingen gehouden onder kinderen over het onderwerp kinderhandel en (seksuele) uitbuiting. Dit is begrijpelijk vanwege de gevoelige en mogelijk traumatische aard van het onderwerp. Bovendien zijn kinderen die slachtoffer zijn vaak moeilijk te bereiken.

Uit de jongerenconsulatie blijkt dat jongeren vinden dat een begrip als 'beschermen' in aanbeveling 19a duidelijker moet worden gedefinieerd en in samenhang moet worden bekeken met internationale en Europese ontwikkelingen. Ook vragen de jongeren aandacht voor de snelle ontwikkelingen op het gebied van sociale media en AI.

Bij aanbeveling 39c benadrukken de jongeren het belang om ervaringsdeskundigen te betrekken en een blijvende dialoog aan te gaan met commerciële partijen die seksuele uitbuiting van kinderen mogelijk maken (bijvoorbeeld via seksadvertenties). Ook vinden zij monitoring van deze partijen belangrijk en moet de term 'commerciële partijen' expliciet worden opgenomen in de aanbeveling.

AANGESCHERPTE AANBEVELINGEN

Aangescherpte aanbeveling 19a:
Versterk wet- en regelgeving en veiligheidsbeleid om de rechten en veiligheid van kinderen online te beschermen. Vergroot daarnaast de kennis en deskundigheid van professionals, zodat zij online risico's tijdig herkennen en kinderen passende bescherming kunnen bieden. Houd rekening met het snel veranderen van onlinesystemen zoals AI.

Aangescherpte aanbeveling 39c
Zorg dat alle gemeenten een integrale aanpak hebben voor het voorkomen, vroeg signaleren en bestrijden van kinderhandel, waaronder online seksuele en criminele uitbuiting. Sluit hiervoor aan bij bestaande samenwerkingen tussen gemeenten, politie, scholen, jeugdhulp en andere relevante organisaties zoals commerciële partijen, zodat samenwerking wordt versterkt zonder nieuwe overlegstructuren op te zetten.

186 https://fondsslachtofferhulp.nl/files/uploads/2025/05/FSH-Publieksrapportage-v0.3.pdf

10 JEUGDSTRAFRECHT

IN HET KORT: VOORTGANG SINDS 2022

Tussen 2022 en 2025 is het aantal minderjarigen dat is aangehouden ongeveer gelijk gebleven: ongeveer 10.000 aanhoudingen per jaar. Het aantal verhoren bleef vrijwel stabiel.[187] Ook het aantal kinderen onder de 12 jaar dat werd verhoord bleef stabiel: 38 in 2025 tegenover 35 in 2022. Het aantal verhoren van jongeren van 12 tot 18 jaar daalde licht van 17.997 naar 17.421.[188]

In 2025 steeg het aantal minderjarigen dat in een arrestantencel belandde licht ten opzichte van 2022. Voor kinderen onder de 12 jaar was juist sprake van een daling: van 39 naar 25 kinderen. Het aantal inverzekeringstellingen steeg van 4.034 in 2022 naar 4.190 in 2025. In 2025 werden 14 minderjarigen vervolgd volgens het volwassenenstrafrecht, tegenover 8 in 2022.[189] [190]

VERBETERINGEN SINDS 2022

- **Minder zaken naar de rechter.** Het Openbaar Ministerie (OM) zet in op het zelf afdoen van meer jeugdzaken. Zaken met een maximale straf van zes jaar kunnen hierdoor vaker buiten de rechter om worden afgedaan.[191]
- **Geen verhoging maximale jeugdstraffen.** In de verzamelbrief Justitiële Jeugd van 3 juli 2026[192] geeft de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid aan dat de maximale straffen voor jeugdigen en jongvolwassenen niet worden verhoogd. Dit besluit volgt op de uitkomst van de impactanalyse naar de effecten van een verhoging van de strafmaat voor jeugdigen.

187 Ministeriële informatie via uitvraag Kinderrechtencollectief 2025
188 Ministeriële informatie via uitvraag Kinderrechtencollectief 2025
189 Ministeriële informatie via uitvraag Kinderrechtencollectief 2025
190 www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2026Z20980&did=2026D48360; https://open.overheid.nl/documenten/dpc-e8bd856838f2354d33a3e10a72f6609afee7b92d/pdf;
191 https://www.om.nl/actueel/nieuws/2025/02/17/het-openbaar-ministerie-gaat-strafbeschikking-meer-benutten
192 https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2026D35402&did=2026D35402

- **Rechtstreekse toegang tot herstelrecht voor jeugdigen.** De staatssecretaris zet in op rechtstreekse toegang tot herstelrechtvoorzieningen voor jeugdige verdachten.[193]

BLIJVENDE UITDAGINGEN

- **Leeftijd strafrechtelijke aansprakelijkheid.** De leeftijd voor strafrechtelijke aansprakelijkheid ligt nog steeds op 12 jaar. Dit is een van de laagste leeftijden in Europa en sluit niet aan bij het advies van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) om deze leeftijd te verhogen.[194]
- **Voorlopige hechtenis.** Er is nog weinig voortgang in het terugdringen van voorlopige hechtenis van jongeren. De capaciteit van de Kleinschalige Voorzieningen Justitiële Jeugd (KVJJ's) is slechts voor de helft in gebruik.[195] Daarnaast blijven langdurige personeelstekorten en vertragingen in de gehele jeugdstrafrechtketen, van de afhandeling van strafzaken tot de uitvoering van straffen en maatregelen, een belangrijk knelpunt. Inspectierapporten wijzen erop dat met deze werkwijze het pedagogische uitgangspunt van het jeugdstrafrecht steeds verder onder druk komt te staan, wat tot verslechtering van de rechtsbescherming voor jeugdigen leidt en de onzekerheid voor jongeren groter maakt.[196]
- **Jeugdcriminaliteit op de BES-eilanden.** De Raad voor de Rechtshandhaving noemt de invoering van het jeugdstrafrecht op de BES-eilanden in 2020 een belangrijke stap maar waarschuwt sinds 2023 voor verslechterende omstandigheden rond jeugdcriminaliteit. Diefstal en geweld nemen toe, terwijl er onvoldoende jeugdzorg en mogelijkheden voor begeleiding en re-integratie zijn. Armoede en de groeiende welvaartskloof worden genoemd als belangrijke factoren.[197]

NIEUWE ISSUES

Geronselde jongeren als slachtoffer. Het Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel (CKM) vraagt om meer aandacht voor jongeren die worden geronseld voor criminele activiteiten, zowel online als offline. Deze jongeren worden in de huidige wetgeving niet als slachtoffer van uitbuiting erkend. Hierdoor bestaat het risico dat zij vooral als dader worden benaderd, terwijl zij ook slachtoffer kunnen zijn.[198]

WAT ZEGGEN KINDEREN EN JONGEREN?

Bij De Kindertelefoon gaan gemiddeld ruim 15 gesprekken per week over contact met justitie of de politie.

In de periode 2022–2026 is één peiling specifiek over jeugdstrafrecht gevonden: de peiling van State of Youth en het Kinderrechtencollectief uit 2025, waaraan 1.079 kinderen en jongeren van 10 tot 18 jaar deelnamen. Jongeren pleiten daarin, net als het Kinderrechtencomité, voor een pedagogische benadering van het jeugdstrafrecht. Zij vinden dat jongeren met zorg behandeld moeten worden, toegang moeten houden tot onderwijs en zich moeten kunnen blijven ontwikkelen. 22% vindt dat er binnen het jeugdstrafrecht te veel aandacht is voor de misdaad en te weinig voor het kind.[199]

193 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2025/07/02/tk-voortgangsbrief-herstelrecht-gedurende-het-strafproces
194 https://www.rsj.nl/documenten/rapporten/2017/12/20/advies-verhoging-strafrechtelijke-leeftijd
195 https://www.eerstekamer.nl/overig/20250630/bezetting_kleinschalige/document; https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2024/04/22/tk-verzamelbrief-justitiele-jeugd
196 https://www.inspectie-jenv.nl/actueel/nieuws/2024/09/10/jeugdstrafrecht-jongeren-wachten-te-lang-op-hun-straf
197 https://saba-news.com/dutch-govt-sets-five-year-plan-to-tackle-youth-crime-on-bes-islands/
198 'Jongeren die door criminelen geronseld zijn beter beschermen'; https://www.hetckm.nl/dossiers/slachtoffers-van-uitbuiting-zichtbaar-maken-nl/jongeren-uit-nederland-uitgebuit-over-de-grens/
199 State of Youth NL & het Kinderrechtencollectief, 'Een jonge blik op kinderrechten', p. 3.

Jongeren pleiten, net als het Kinderrechtencomité, voor een pedagogische benadering van het jeugdstrafrecht.

Uit de jongerenconsultatie blijkt dat er vooral vragen waren over de uitwerking van de aanbevelingen. Bijvoorbeeld of jongeren die volgens het volwassenstrafrecht worden berecht, samen met volwassenen mogen worden opgesloten. Zij vinden dat minderjarigen en volwassenen gescheiden moeten worden, ongeacht de wijze van berechting. Daarnaast vonden de jongerenambassadeurs dat minderjarigen recht hebben op een 'schone lei'. Ook bespraken zij wat er gebeurt wanneer een jongere tijdens een straf 18 jaar wordt en wat voor gevolgen dit heeft voor een jongere zelf.

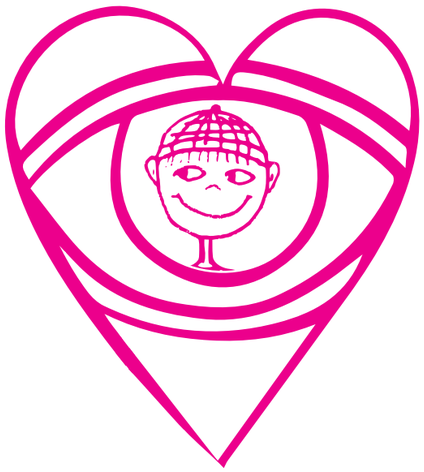

AANGESCHERPTE AANBEVELINGEN

Aangescherpte aanbeveling 41c, 41d en 41f:
Voorkom en beperk voorlopige hechtenis en detentie van kinderen zoveel mogelijk. Zet in op alternatieven, herstelrecht en maatwerk en benut de capaciteit van Kleinschalige Voorzieningen Justitiële Jeugd (KVJJ's) optimaal.

Zorg in het hele Koninkrijk dat kinderen nooit samen met volwassenen worden opgesloten, ook niet in een politiecel. Zorg voor detentieomstandigheden en begeleiding bij terugkeer die voldoen aan internationale normen.

Ontwikkel indicatoren om vrijheidsbeneming te volgen en te beoordelen of deze alleen als laatste redmiddel en zo kort mogelijk wordt ingezet. Gebruik deze indicatoren ook om te beoordelen of kinderen gelijk en kindvriendelijk worden behandeld, toegang hebben tot onderwijs en kindgericht beleid, en of voldoende alternatieven en herstelrechtvoorzieningen beschikbaar zijn en benut worden.

Aangescherpte aanbeveling 41h en 41i:
Heroverweeg het bewaren van strafrechtelijke gegevens en DNA van kinderen nadat zij 18 jaar zijn geworden. Onderzoek of deze gegevens en DNA na het bereiken van de meerderjarigheid of na het uitzitten van de straf kunnen worden vernietigd, ook bij seksuele misdrijven.

GERAADPLEEGDE DESKUNDIGEN

AUTEURS

Coördinatie en eindredactie
Brigitte Boswinkel
Kinderrechtencollectief

Lotte Koning
Kinderrechtencollectief

Aude Diepenhorst
Terre des Hommes Nederland

Ayça Tokat – Özdemir
Defence for Children Nederland

Ditte van Haalen
Augeo Foundation

Donna Hermans
Save the Children Nederland

Marieke Andriesse
Koninklijke Nederlandse Kinderpostzegels

Esther Polhuijs
UNICEF Nederland

Discriminatie
Liselotte Rosenkranz
Discriminatie.nl

Els Heijnen-Maathuis
Etty Hillesum Centrum

Participatie
Donna Hermans
Save the Children Nederland

Marjolein Weidema
Save the Children Nederland

Geweld tegen kinderen
Ditte van Haalen
Augeo Foundation

Jeugdhulp en jeugdbescherming
Ayça Tokat-Özdemir
Defence for Children Nederland

Onderwijs
Vera Meewis
Ieder(in)

Armoede
Renée Roodhuizen
Defence for Children Nederland

Jeugdstrafrecht
Maartje Berger
Restorative Justice Nederland

Migratie
Petra Werkman
Defence for Children Nederland

Mentaal welzijn
Isabel Gosselt
Trimbos-instituut

Kinderhandel en seksuele uitbuiting
Celine Verheijen
Defence for Children-ECPAT Nederland

COLOFON

Tussentijdse rapportage Kinderrechten in Nederland 2022 - 2026
Tussentijdse ngo-rapportage van het Kinderrechtencollectief aan het VN-Kinderrechtencomité

Copyright © november 2026 Kinderrechtencollectief
De kinderen op de foto's zijn niet de kinderen waar in de tekst over wordt geschreven.

Ontwerp: Sazza

Contactgegevens
Kinderrechtencollectief
Hooglandse Kerkgracht 17G
2312 HS Leiden
Nederland

Telefoon: (+31) 06 8313 4883

info@kinderrechten.nl
www.kinderrechten.nl
www.kinderrechteninbeweging.nl

Dit rapport is mede mogelijk gemaakt door de financiële bijdragen van de kernleden van het Kinderrechtencollectief: Augeo Foundation, Defence for Children Nederland, Kinderpostzegels, Save the Children Nederland, Terre des Hommes Nederland en door UNICEF Nederland en de Janivo Stichting.

WOORD VAN DANK

Met dank aan de jongerenvertegenwoordigers van Save the Children Nederland, Liv en Micha, de jongerenvertegenwoordigers van het Kinderrechtencollectief en álle partners die tijdens de consultatiedag hebben bijgedragen aan het signaleren, volgen en evalueren van de voortgang. Jullie betrokkenheid, kennis en inzet zijn onmisbaar voor het werk van het Kinderrechtencollectief.

Samen maken we het verschil voor de naleving van kinderrechten.

Kinderrechten Collectief

TUSSENTIJDSE NGO-RAPPORTAGE VAN HET KINDERRECHTENCOLLECTIEF AAN HET VN-KINDERRECHTENCOMITÉ